

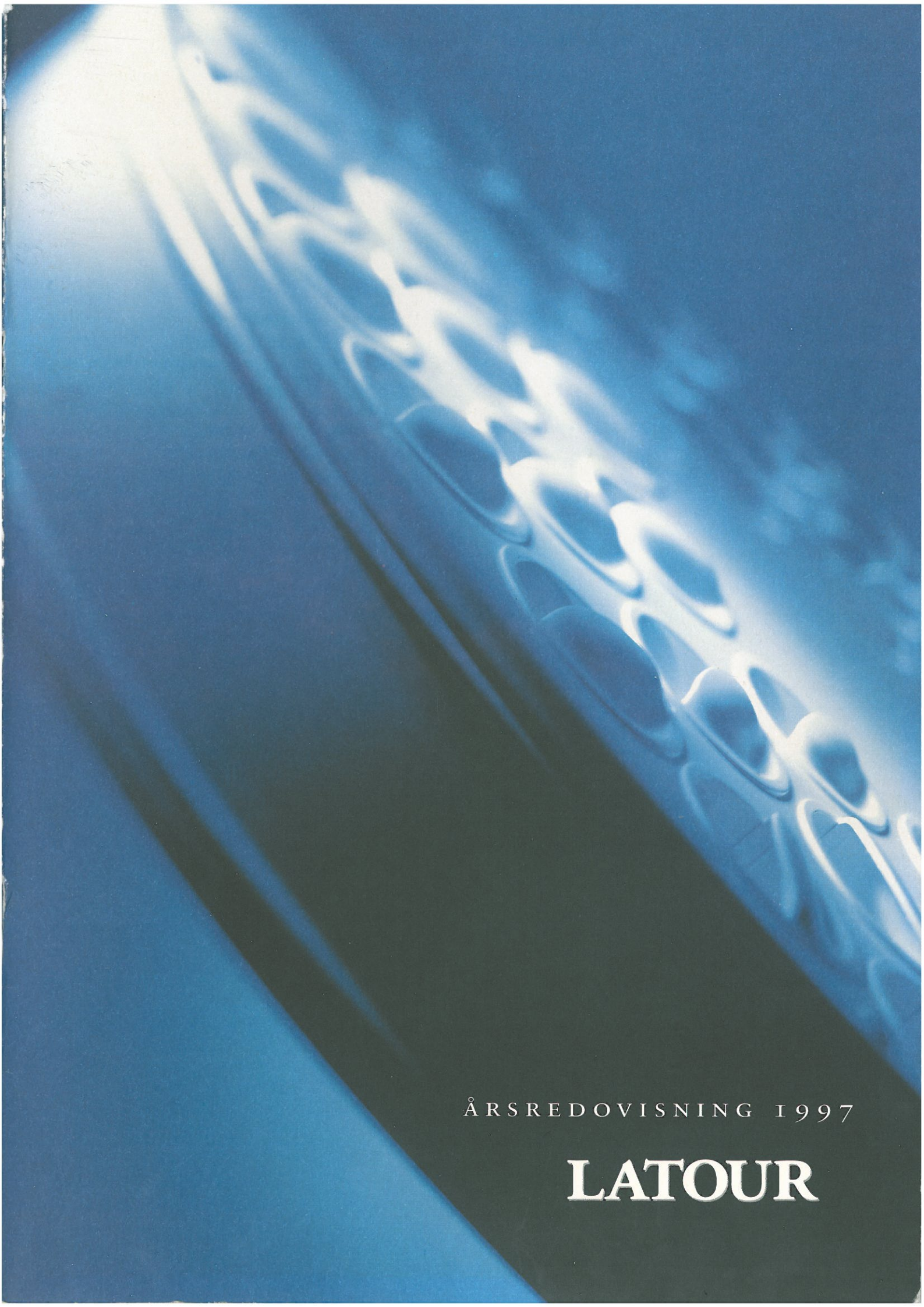

INVESTMENT AB LATOUR (PUBL)

Org.nr. 556026-3237

J A Wettergrens gata 7, Box 336, 401 25 Göteborg, Telefon 031-89 17 90, Telefax 031-45 60 63

The background is a deep blue gradient. A diagonal line of glowing, overlapping circles or rings runs from the top left towards the bottom right. The circles are bright white and blue, creating a sense of motion and depth. The overall effect is futuristic and dynamic.

ÅRSREDOVISNING 1997

LATOUR

INNEHÅLL

I	Året i korthet
2	Koncernchefens översikt
5	Aktieportföljen 1997
8	Affärsområde Textil
12	Affärsområde Verkstadsteknik
16	Affärsområde Luftbehandling
20	Assa Abloy AB
21	Securitas AB
22	Förvaltningsberättelse
24	Förslag till vinstdisposition
25	Resultaträkning
26	Balansräkning
28	Kassaflödesanalys
29	Redovisningsprinciper och Noter
41	Revisionsberättelse
42	De 10 största aktieägarna
43	Latouraktien
44	Latour Industri- och Handelsrörelse 5 år i sammandrag
45	Femårsöversikt
46	Styrelse, Ledning och Revisorer
48	Adresser

BOLAGSSTÄMMA

TID OCH PLATS

Ordinarie bolagsstämma hålls torsdagen den 23 april 1998 kl. 17.00 på Park Avenue Hotel (Taube-salen), Kungsportsavenyn 36 - 38, Göteborg.

DELTAGANDE

Aktieägare som vill delta i bolagsstämman skall dels vara registrerad i den av Värdepapperscentralen VPC AB förda aktieboken senast torsdagen den 9 april 1998, dels anmäla sig till Latour senast måndagen den 20 april 1998 kl. 15.00.

ANMÄLAN

Anmälan kan göras under adress Investment AB Latour, Box 336, 401 25 Göteborg, alternativt Investment AB Latour, Box 7158, 103 88 Stockholm, eller per telefon 031-89 17 90 alternativt 08-679 56 00.

REGISTRERING

Aktieägare som låtit förvaltarregistrera sina aktier måste för att få rätt att delta i förhandlingarna vid bolagsstämman i god tid före den 9 april 1998 genom förvaltares försorg tillfälligt inregistrera aktierna i eget namn.

UTDELNING

Styrelsen föreslår bolagsstämman en utdelning med 12 kronor per aktie. Som avstämningsdag föreslås tisdagen den 28 april 1998. Om bolagsstämman beslutar i enlighet med förslaget, beräknas utdelningen komma att utsändas av VPC onsdagen den 6 maj 1998 till dem som på avstämningsdagen är införda i aktieboken.

INFORMATIONSTILLFÄLLEN

1998-04-23	Bolagsstämma
1998-08-20	Kommuniké med delårsrapport
1998-10-22	Kommuniké med kvartalsbokslut

Omslagsbilden:

Dysdon från Stifab Farex för dragfri luftväxling

Foto: Rob Vanstone

ÅRET I KORTHET

- Koncernens resultat efter skatt motsvarade 33 kronor per aktie, varav 18 kronor kommer från de egna industri- och handelsföretagen och 15 kronor från aktieförvaltningen.
- Under 1997 har samtliga aktier i Fagerhult och SäkI delats ut till Latours aktieägare.
- Börsportföljens marknadsvärde den 27 februari 1998 var 3 620 Mkr.
- Börsportföljens värdeökning, justerad för köp, försäljning och utdelningar, uppgick till 31 procent. Generalindex ökade med 25 procent.
- Latour-aktiens substansvärde den 27 februari 1998 uppgick till 529 kronor per aktie.
- Styrelsen föreslår utdelning med 12 kronor per aktie.

KONCERNCHEFENS ÖVERSIKT

Göran Wirenstam

Den förändring av koncernens struktur, som påbörjades under 1996 med en inlösen av var fjärde Latour-aktie mot likvid i aktier i Securitas AB, Assa Abloy AB och Hagströmer & Qviberg AB, har fortsatt under det gångna räkenskapsåret genom att samtliga aktier i Fagerhult-koncernen, som tidigare utgjorde affärsområde Belysning inom Latour-koncernen, utdelades till Latours aktieägare. Vid samma tillfälle utdelades också samtliga aktier i SäkI (Säkerhetsintressenter) AB. Detta bolag innehåller huvudsakligen 3 535 650 A-aktier i Securitas och 1 414 260 A-aktier i Assa Abloy. Båda dessa till Latours aktieägare utdelade bolag är numera noterade på Stockholms Fondbörs OTC-lista.

Värdeutvecklingen för Latour-aktien under denna 2-årsperiod har varit mycket tillfredsställande, vilket framgår av följande exempel. Den 1/1 1996 hade fyra Latour-aktier ett marknadsvärde på 800 kronor. Den siste december 1997 hade efter inlösen de kvarvarande tre Latour-aktierna, jämte de erhållna aktierna i Securitas, Assa Abloy, Hagströmer & Qviberg, Fagerhult och SäkI, ett sammanlagt värde på 2 546 kronor, vilket tillsammans med kontantutdelningar under 1996 och 1997 ger en förräntning på 228 %.

Efter ovan beskrivna förändringar består Latour-koncernen numera av de helägda industri- och handelsföretagen med affärsområdena Textil, Verkstadsteknik och Luftbehandling jämte en börsportfölj med ett börsvärde på ca 3,6 miljarder kronor med en dold reserv på ca 2,6 miljarder kronor. Börsportföljen är koncentrerad till stora innehav i Assa Abloy med 7 % av aktiekapitalet, Piren med 10 %, Securitas med 11 % och Sweco med 16 %. Under april konverteras Fagerhults lån på 142 Mkr till aktier och tillsammans med ytterligare köp av Fagerhult-aktier uppgår därefter Latours innehav till 25 % av aktiekapitalet.

RESULTAT, FINANSIERING OCH LIKVIDITET

Koncernens sammanlagda resultat efter finansnetto uppgick till 408 Mkr. Efter betald skatt motsvarar detta 33 kronor per aktie. Av resultatet kommer 252 Mkr från de helägda industri- och handelsföretagen och 156 Mkr från aktieförvaltningen, som i jämförelse med andra institutionella förvaltare har mycket låga förvaltningskostnader. Exklusive kostnader för börsintroduktionen av Fagerhult och SäkI understeg förvaltningskostnaderna 1997 0,2 % av börsportföljens marknadsvärde.

Även efter att värden för tillsammans ca 1,7 miljarder kronor under förra året utdelats till Latours aktieägare är koncernens finansiella ställning mycket stark och ger möjligheter till fortsatta förvärv i såväl aktieportföljen som inom industri- och handelsrörelserna. Inklusive övervärden i aktieportföljen uppgick soliditeten den 31/12 1997 till 76 %.

LATOUR-AKTIENS SUBSTANSVÄRDE

Den 27/2 1998 uppgick koncernens sammanlagda substans till 425 kronor per aktie. Denna värdering grundar sig på börskurserna på aktieportföljen och det synliga egna kapitalet för de helägda industri- och handelsföretagen. Om dessa företag däremot värderas enligt avkastningsprincipen med ett P/E-tal på 15, räknat på 1997 års redovisade resultat, uppgår substansvärdet per Latour-aktie till 529 kronor. Latour-aktien handlades samma dag till 410 kronor, vilket innebär en rabatt på 119 kronor per aktie i förhållande till det ovan framräknade substansvärdet.

INDUSTRI- OCH HANDELSRÖRELSENA

Exklusive faktureringen från den under året utdelade Fagerhult-koncernen och efter elimineringar uppgick omsättningen till 3 271 Mkr mot 3 066 Mkr föregående år. Rörelseresultatet förbättrades med 23 % till 228 Mkr, vilket motsvarar en sammantagen rörelsemarginal på 7,0 % mot 6,1 % föregående år.

Industrikonjunkturen var fortsatt mycket svag under början av året, något som resulterade i otillfredsställande efterfrågan på företagens produkter. Särskilt hårt drabbades de företag som tillverkar och marknadsför byggrelaterade produkter för den svenska marknaden. Även de högt värderade valutorna dollar och pund ställde till bekymmer för några av koncernföretagen, eftersom stora delar av importen sker i dessa starka valutor, medan exporten huvudsakligen faktureras i den förhållandevis svaga D-marken och andra D-marksrelaterade valutor.

Under andra halvåret märktes emellertid en förbättring i efterfrågan, vilket resulterade i bättre kapacitetsutnyttjande och lönsamhet. Den mest positiva utvecklingen visade de företag, som säljer maskiner och komponenter till svensk exportindustri.

AFFÄRSOMRÅDE TEXTIL

De i affärsområdet ingående företagen är uppdelade i de tre verksamhetsområdena Textil produktion, Textil handel samt Luft- och metallfiltertillverkning.

De producerande textilföretagen inriktar sin verksamhet alltmer mot utveckling och marknadsföring av kvalificerade tekniska textilier såsom vävar för airbags och andra industriella ändamål. Av de sammanlagda investeringarna inom affärsområdet går merparten till uppbyggnad av kapacitet för tekniska textilier. Beklädnadstextilier och enklare hemtextilier får således allt mindre betydelse för koncernens textilföretag.

Efter ett par företagsförvärv i Norge och Danmark under 1996 har inom handelsföretagen ett omfattande struktureringsarbete genomförts. Syftet har varit att samordna sortiment, lagerhållning och förstärka marknadsaktiviteterna inom de nordiska länderna. Handelsföretagen bör därför redan innevarande räkenskapsår kunna bidra till en förbättrad lönsamhet inom affärsområdet.

Under det gångna året har filterföretagen fusionerats och fått en stabil struktur och goda förutsättningar för att kunna utvecklas och växa i en marknad, där en ren miljö betyder alltmer. Filterverksamheten tillhandahåller ett av marknadens bredaste sortiment, alltifrån textila grundfilter för luftrening till metallfilter för fett- och oljedimavskiljning. Filterverksamheten kommer att tilldelas alla de resurser som behövs för att aktivt kunna delta i en marknad som förväntas komma att växa i samband med ett ökat ansvar och intresse för miljön.

Affärsområdets sammantagna rörelseresultatet ökade med 23 % i jämförelse med föregående år och de under det gångna året genomförda strukturförändringarna bör ge goda förutsättningar för fortsatta lönsamhetsförbättringar.

AFFÄRSOMRÅDE VERKSTADSTEKNIK

Även inom detta affärsområde är verksamheten fördelad på tre huvudområden, Industriell handel, Hydraulik och Producerande nischföretag.

Handelsföretagen förser i första hand svensk verkstadsindustri med maskiner, verktyg och inbyggnadskomponenter. Verksamheterna har under senare år utvecklats alltmer från att vara enbart handelsföretag till att ta totalansvar för leverans av hela tillverkningssystem, vilket kräver allt större tekniska resurser från projektering till färdiga leveranser.

Verksamhetsområdet Hydraulik har växt kraftigt under de senaste två åren, såväl organiskt som genom ett par företagsförvärv. Genom att kombinera importverksamhet med egen tillverkning kan gruppen idag ta ansvar för kompletta leveranser av kvalificerade hydraulikledningssystem till bland annat fordonsindustrin. Hydraulikföretagen förväntas fortsätta att växa såväl vad gäller volym som lönsamhet.

Hultafors-företagen dominerar området producerande nischföretag med de välkända varumärkena Hultafors, Tors Hammare och Agdor Yxor. Även denna företagsgrupp har växt kraftigt under senare tid och Hultafors är idag en av Europas största producenter av trätumstockar. Utbyggnaden av kapaciteten fortsätter för att möjliggöra en produktion av 65 km tumstock per dygn. Huvuddelen av produkterna säljs utanför Sverige och såväl omsättning som den goda lönsamheten förväntas fortsätta att växa även i framtiden. Den sammantagna rörelsemarginalen för affärsområdet har ökat till 8,5 % från 7,6 % föregående år.

AFFÄRSOMRÅDE LUFTBEHANDLING

Den förbättring av efterfrågan, som företagen i koncernens två övriga affärsområden upplevde under andra halvåret uteblev för byggrelaterade produkter på den svenska marknaden. En ökad export har emellertid kompenserat bortfallet här hemma, varför det sammantagna resultatutfallet blev i stort sett oförändrat mot föregående år. Rörelsemarginalen uppgick till 5,4 % mot 5,6 % föregående år. Förhållandevis stora kostnader för intensifierad internationell marknadsföring och kraftigt utökad datakapacitet har belastat det gångna året. Företagens produkter tillhör Europas mest kvalificerade och heltäckande och representerar många gånger ett nytänkande inom ventilationsbranschen. Från den svenska byggmarknaden förväntas inte någon ökad efterfrågan de närmaste åren, men fortsatta marknadsföringsaktiviteter på exportmarknaderna kommer att medföra större volymer och förbättrad lönsamhet. Den långsiktiga målsättningen är att affärsområdet skall kunna prestera en rörelsemarginal på 10 %.

UTSIKTER FÖR 1998

Den under andra halvåret i fjol förbättrade industrikonjunkturen förväntas bestå under innevarande räkenskapsår, men kampen om marknadsandelar kommer att förbli hård och priserna pressade. Genom fortsatta rationaliseringar, nya produkter och bättre utlandsförsäljning bör ökade produktionsvolymerna kunna leda till ytterligare förbättrad lönsamhet för koncernens industri- och handelsföretag. Till en långsiktigt stabil substansstillväxt i Latour-aktien förväntas också en värdeökning i børsportföljen bidra.

GÖRAN WIRENSTAM

Gustaf Douglas

Latours aktieportfölj består främst av två mycket stora innehav, vilka har ingått i portföljen under mer än tio års tid. Dessa är Securitas med ca 2 000 Mkr och Assa Abloy med ca 1 000 Mkr. Under Latours innehavstid har en rad faktorer, främst företagets ledning, bidragit till att göra dessa innehav till enastående placeringar. Av två investeringar på ursprungligen något över hundra Mkr vardera har blivit innehav, som dels i form av portföljen i Latour, dels i form av utskiftade och till aktieägarna sålda aktier, uppgår till ca 8 miljarder kronor. I stor utsträckning är Latours utveckling under de tolv år som bolaget haft sin nuvarande inriktning och huvudägare ett resultat av de framgångar som Securitas och Assa Abloy nått. Vi ser för närvarande inte alternativ som är bättre för Latours aktieägare. Vi känner dessa företag väl, medan vi som ägare av för oss nya företag vet, att vi skulle möta betydande inlärningsproblem, som många analytiker synes så omedvetna om.

Vi ser en framtida god tillväxt och utveckling i bägge företagen. De verkar som stora aktörer på intressanta, stabilt växande marknader, där utvecklingen successivt medför växande hinder för nyetablering eller inträde från andra marknadssegment. Vi har gjort betydande utskiftning av Latours ägande i Assa Abloy och Securitas för att undvika en sned portfölj, men samtidigt ge våra aktieägare möjlighet att i direkt ägo fortsätta ta del av de bägge bolagens framgångar. Denna utskiftning har samtidigt dikterats av önskan att få en lägre rabatt på Latour-aktien. Det sistnämnda har inte lyckats särskilt väl, kanske mest beroende på den tunna marknaden i våra aktier. Detta är baksidan av att vi har mycket långsiktiga aktieägare, små som stora.

Securitas och Assa Abloy utgör ca 85 % av portföljens marknadsvärde. Tar vi hela Latours tillgångsmassa, ändras bilden. De helägda bolagen värderas av externa analytiker till ca 2 700 MSEK. Med detta i beaktande utgör de bägge

NETTOFÖRÄNDRINGAR I LATOURS BÖRSPORTFÖLJ 1997

Ökning	Antal aktier
Assa Abloy B	411 940
Höganäs B	70 000
Industrivärden A	80 000
Kalmar Industrier	180 000
Metsä-Serla OY	300 000
Närkes Elektriska AB (Split 160 000)	325 400
Pharmacia & Upjohn	50 000
Piren	3 116 458
Sweco A (FFNS o. VBB)	161 340
Sweco B (FFNS o. VBB)	2 150 000
Minskning	
AssiDomän	180 000
Securitas B	74 600
VBB A (apportemission FFNS)	201 324
VBB B (apportemission FFNS)	1 013 470

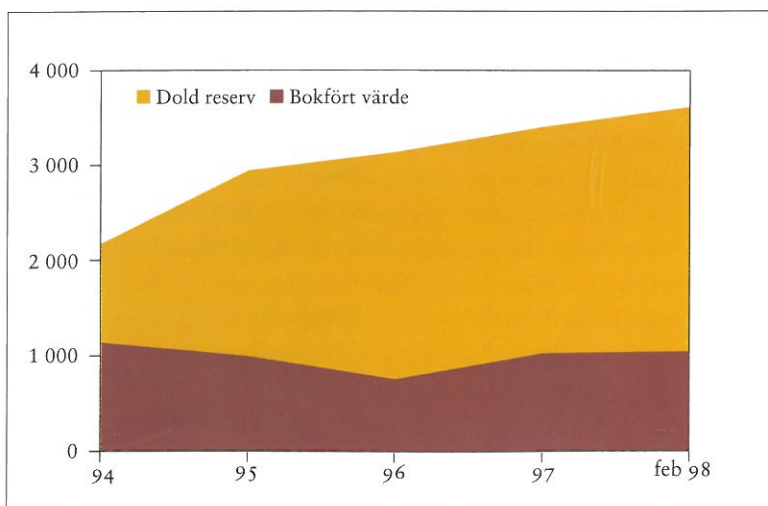
innehaven knappt 50 % av tillgångarna. Även om inte de helägda dotterbolagen ingår direkt i aktieportföljen, tillför dessa dock två viktiga element i totalbilden. De ger en lägre riskprofil och de genererar ett betydande kassaflöde. Riskprofilen har dels att göra med verksamhetsinriktning, men kanske främst med det faktum, att Securitas och Assa Abloy som tillväxtföretag och ställning som högvärderade kvalitetsaktier är mycket sårbara för bakslag, som ger starka utslag i kursen. Ett sådant bakslag upplevde Securitas i fjol, när några marknader bjöd på svårigheter. I den situationen ger de helägda dotterbolagen en god balans. Kassaflödet gör Latour kapabelt att utveckla sina engagemang och mindre beroende av realisationsvinster, som ju aldrig uppstår med någon automatik.

Ingen skall emellertid tro, att de helägda dotterbolagens roll enbart är balanserande till tillväxtföretagen. Arbetet inom dessa är mycket fokuserat för att komma i läge för tillväxt och internationalisering. En sådan process kan ta många år och får absolut inte pratas sönder med hänsyn till konkurrenser, marknader, kultur i företagen och att man tappar fokus.

En bekräftelse på ett långsiktigt och gott arbete blev avknoppningen av AB Fagerhult. Latour har efter konvertering och kompletterande aktieförvärv 25 % av Fagerhults aktiekapital. Därmed är AB Fagerhult ett av de större aktieinnehaven i Latours portfölj, där vi ser fram mot en intressant framtid med internationalisering och snabb teknisk och designmässig utveckling som kännetecken. Innehavet representerar drygt 200 Mkr.

Två innehav har utvecklats till ungefär samma storleksordning under året, nämligen Sweco och Piren. I bägge företagen är Latour näst största ägare och har ett gott förtroende för ledning och inriktning. I Sweco intresserar främst arkitekt- och konsultrörelsen på sikt, även om fastighetssidan är av god långsiktig kvalitet. Om Piren har Latour över åren skaffat viss kunskap, vilken ligger till grund för vårt förvärv. Fokuseringen på köpcentra av hög kvalitet, storlek och läge i några av de få verkligen expansiva delarna av Sverige tilltalar oss

BÖRSFÖLJENS MARKNADSVÄRDE OCH DOLD RESERV

som långsiktiga placerare. Övriga aktieinnehav varierar i perspektiv och avsikt. En låg relativ-värdering kan vara ett motiv – ett annat kan vara att inleda en bekantskap.

Slutligen ingår i portföljen ett par små innehav, som kan ge intressant utdelning. I Ryssland deltar vi i AIG och Brunswicks av USA värdegaranterade "Millenium Fund", där vårt engagemang är maximalt 5 miljoner USD. Fonden har hittills placerat inemot hälften av sin ram i olika intressanta företag. I Sydostasien deltar vi i Arisaigs småbolagsföretag, som genom sin fokusering på "riktiga" företag, inte minst i Kina, har klarat marknadsutvecklingen bra. Engagemanget gjordes i december 1997 och uppgår till knappt 1 miljon USD. I Norden deltar vi i IDI – ett utvecklings- och struktureringsföretag – med maximalt 25 miljoner kronor av totalt drygt 1 miljard kronor.

Dessa tre engagemang tror vi på, dels baserat på deras egna meriter, dels därför att de ger kontakter och uppslag för vår huvudverksamhet som ägare och förvaltare av en ganska vidsträckt flora av företag. Engagemangen är inte likvida utan låsta för flera år framåt. Risken varierar, men vi ser inte risknivån sammantaget som särskilt stor. Sannolikt kommer denna typ av engagemang att byggas ut.

I bilden av våra risker bör ingå att vi har mångårig ingående kännedom om nästan varje företag där vi är ägare. Denna kännedom har blivit en del av Latour. Detta har medfört, att vi hellre tålmodigt städar upp i företag, som möter svårigheter och låter duktiga företagsledare själva utan beskäftig inblandning finna vägen till framgång. Endast för dem som tror på detta tillvägagångssätt, är Latour en aktie man skall satsa på.

BÖRSPORTFÖLJEN

Aktie	Antal	Bokfört värde tkr	Börsvärde tkr 1997-12-31	Procentuell ägarandel av AK
Assa Abloy B	4 911 940	248 065	1 031 507	7%
Höganäs B	70 000	17 192	17 010	0%
Industrivärden A	80 000	37 103	35 600	0%
Kalmar Industrier	180 000	26 378	23 040	1%
Metsä-Serla Oy B	300 000	20 097	18 429	0%
Närkes Elektriska B	360 000	21 422	24 840	4%
Pharmacia & Upjohn	150 000	29 278	43 800	0%
Piren B	3 160 000	154 180	154 840	10%
Securitas B	7 950 000	346 185	1 908 000	11%
Sweco A	161 340	9 057	10 487	16%
Sweco B	2 150 000	129 543	139 750	
		1 038 500	3 407 303	

Latour innehar även ett konverteringslån med AB Fagerhult, bokfört till 142 Mkr, som efter konvertering motsvarar en ägarandel av 17%.

AFFÄRSOMRÅDE TEXTIL

Hans-Gunnar Ärnlov, VD

PRODUCERANDE FÖRETAG

Almedahl-Kinna AB
FOV Fabrics AB
Marieholms Yllefabriks AB
Holma-Helsinglands AB
OY Almedahl AB, Finland

HANDELSFÖRETAG

Almedahls AB
HS Josephson AB
AS Knappehuset, Norge
OY HS Finland AB
O. Oehlenschlägers Eftr. ApS, Danmark

LUFTFILTER

IF Luftfilter AB
IF Luftfilter AS, Norge
Swegon OY, Finland

Affärsområde Textil omfattar de tre verksamhetsområdena Producerande företag, Handelsföretag och Luftfilter.

Den under det gångna året förbättrade lönsamheten kommer huvudsakligen från de producerande textilföretagen, medan handelsföretagen har mötts av en fortsatt alltför svag efterfrågan och dessutom belastats av stora omstruktureringsskostnader.

PRODUCERANDE FÖRETAG

De tillverkande textilföretagen utvecklar, producerar och marknadsför produkter med högt kunskapsinnehåll, ofta framtagna i samarbete med slutkunden, och där seriestorlekarna är mera begränsade. Väv för airbags är ett exempel på en produkt, där höga egenskapskrav måste tillgodoses för att bilisten skall kunna garanteras maximalt skydd. Koncernföretaget FOV Fabrics AB är idag efter ett långt samarbete med airbag-tillverkarna och främst svensk bilindustri en av Europas främsta leverantörer av väv inom denna sektor.

Högkvalitativa solskyddsprodukter i form av rullgardinsväv, vertikaler och plisségardiner produceras i många olika vävar och i ett stort antal färger och mönster. Seriestorlekarna blir relativt små samtidigt som egenskapskraven är höga. Almedahls har en lång tradition inom detta produktområde. Stora investeringar har de senaste åren gjorts både i produktionsmaskiner och i databaserad utrustning för framtagning av tryckmönster. Resultatutvecklingen inom detta område har varit mycket positiv under det gångna året.

Exportandelen överstiger 80 %.

Beklädnadstextilier tillverkas och marknadsförs om än i minskande utsträckning inom företagsgruppen. Utgångsmaterialen är ull, bomull, polyester och polyamid. Exempel på slutprodukter är bl. a. väv för tung herrkonfektion, sportkläder och sjukhuskläder. Inom detta produktområde sker ett ökat samarbete med underleverantörer i lågprisländer i Europa och Fjärran Östern.

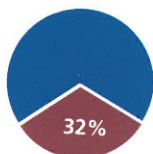
Textilmarknaden karakteriseras av en global konkurrens i överensstämmelse med de avregleringar, som beslutades vid GATT's Uruguay-runda för några år sedan. Beslutet innebär ett avskaffande av begränsningskvoter i fyra steg fram till år 2005, och som en konsekvens av den allt friare importen förutses sysselsättningen inom europeisk textilindustri minska ytterligare under de närmaste åren. Det är i första hand standardvävar i stora kvantiteter samt konfektion, som utgör tyngdpunkten i importen från lågprisländer.

Almedahls-företagen, som numera blir alltmer inriktade på utveckling av kvalificerade, tekniska textilier, bör därför även i fortsättningen ha stora möjligheter att hävda sig i ett gränslöst, allt hårdare konkurrens klimat.

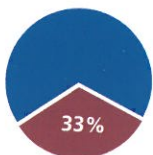
(Mkr)	1997	1996
Omsättning	1 195	1 096
Rörelseresultat	76	62
Materiella anläggningstillgångar	229	234
Varulager	254	253
Kundfordringar	137	144
Investeringar	25	24
Rörelsemarginal %	6,4	5,6
Avkastning på operativt kapital %	16,4	13,4
Antal anställda	935	904

ANDEL AV KONCERNENS:

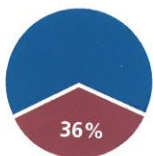
INVESTERINGAR

RÖRELSERESULTAT

OMSÄTTNING

HANDELSFÖRETAG

Handelsgruppen marknadsför och distribuerar produkter inom hemtextil, gardiner till offentlig miljö, handarbeten, sybehör och tyger för konfektion och heminredning. Kunderna finns främst representerade inom fackhandel, varuhus och postorder. Gruppens roll är, förutom den traditionella grossistens, att produktutveckla och designa varor så att de gentemot konsumenten får ett mervärde. Sammantaget har företagen höga marknadsandelar och starka varumärken. Inom handarbeten och sybehör är gruppen marknadsledande i Norden och bland de största i Europa. Likaså är marknadsandelen hög för gardiner till offentlig miljö, och för hemtextil är man ledande inom området licenstryck med Disney, Lego, Alfons Åberg etc.

Någon tillväxt i marknaden har inte skett under de senaste åren, varför kampen om marknadsandelar är hård och marginalerna pressade. Efter ett par företagsförvärv 1996 har därför ett omfattande struktureringsarbete genomförts, som syftar till samordning av sortiment, inköpsrationalisering och personalminskningar samt ökad gemensam marknadsföring. Dessa genomgripande förändringar är nu genomförda och väntas medföra väsentlig lönsamhetsförbättring inom affärsområdet redan innevarande år. Handelsföretagens styrka är främst de resurser företagen förfogar över inom produktutveckling, design och marknadsföring.

LUFTFILTER

Filterverksamheten utvecklar, producerar och marknadsför filter för alla typer av ventilationsanläggningar från textila grundfilter till gas- och kolfilter inklusive mikrofilter för s.k. Rena Rum för bland annat laboratorier och sjukhus. Företagsgruppen bedriver också utveckling, produktion och marknadsföring

Hemtextilier ur Almedahls Lego-kollektion

av metallfilter för fett- och oljedimavskiljning. För testning av nya material och produkter förfogar utvecklingsavdelningarna över ett nybyggt teknikcenter med bästa tänkbara utrustning.

Filterprodukterna marknadsförs i Norden, Tyskland och BeNeLux. De mest betydande konkurrenterna på den nordiska marknaden är de svenska företagen Camfil och Scandfilter.

Filterverksamheten står inför en expansion i en tid, när det händer mycket inom avancerad filterteknik. Från att utvecklingen under många år i stort sett stått stilla introduceras nu helt nya material och filtertyper såsom kompakta, energisnåla, effektiva och miljövänliga filter.

Företagen är idag bättre rustade än någonsin för att delta i denna förnyelseprocess. Ett naturligt steg i denna utveckling är att bolagen i alla led arbetar enligt normerna för ISO 14001.

MILJÖARBETE

Textilproduktion är enligt miljöskyddslagen tillståndspliktig och miljöarbetet inom affärsområdet är i huvudsak inriktat på de producerande verksamheterna. Miljöskyddslagens bestämmelser innebär att textilverksamheterna skall godkännas av övervakande myndighet, som också fastlägger de villkor under vilka produktionen får ske.

Miljöarbetet är en fortlöpande process, som vare sig påbörjas eller avslutas med en tillståndsprövning eller ett beviljat tillstånd. Textilindustrin har som bransch på ett positivt och konstruktivt sätt arbetat tillsammans med myndigheter och forskningsinstitut för att driva miljöarbetet framåt. Affärsområdets strävan är att även framgent miljömässigt ligga före de myndighetskrav, som eventuellt kommer att riktas mot industrin.

Helautomatisk sömnadsanläggning för filterpåsar hos IF Luftfilter i Borås

För att minska energiförbrukningen har värmeåtervinningsanläggningar installerats både på vatten- och luftsidan. Maskininvesteringar, som minskar vattenförbrukningen och därmed också energiförbrukningen, har genomförts. Utsläpp av svaveldioxid har markant minskats dels genom eldning med mera lågsvavliga oljor, dels genom användning av naturgas, propan och el.

Energibalanser har upprättats för koncernens anläggningar, som tjänar som underlag för energibesparingsprogrammen.

Samtliga produktionsanläggningar är anslutna till kommunala vattenreningsverk och utbyte av processkemikalier mot mera miljövänliga är ett naturligt inslag i miljöarbetet. Utarbetade kontrollprogram med fastlagda gräns- och riktvärden för tillåtna utsläpps- och föroreningsmängder till reningsverken säkerställer att gällande villkor följes. Luftutsläpp från textiltillverkning förorsakar normalt mindre problem än utsläppen till vatten och användningen av lösningsmedel har i stort sett upphört inom tekoindustrin.

Rutiner för avfallshantering finns på alla koncernens enheter och sortering och återanvändning av olika material ingår i dessa rutiner. Företagen är anslutna till Repa-registret.

UTSIKTER FÖR 1998

Efterfrågan på företagets produkter förväntas inte påtagligt förbättras under innevarande räkenskapsår. Det inom handelsrörelserna under förra året genomförda omstruktureringsarbetet förväntas emellertid medföra en förbättring av affärsområdets resultat.

Datoriserad mönsterframtagning hos Almedahl-Kinna

Rolf Krafft, VD

INDUSTRIELL HANDEL

Specma AB
Carstens AB
AB Sigfrid Stenberg
Stig Wahlström AB
AB E Westerberg

HYDRAULIK

Specma Hydraulic AB
Specma Dunlop Hydraulic AB
Indexor Automatsvarvning AB
Eurobend AB
Mitt Hydraulik AB

PRODUCERANDE NISCHFÖRETAG

Elkapsling AB
Hultafors AB
Kami AB
Nobex AB

Affärsområde Verkstadsteknik har verksamheter inom de tre huvudområdena Industriell handel, Hydraulikkomponenter och Producerande nischföretag.

En god konjunktur för svensk exportindustri har påverkat de olika delarna inom affärsområdet och resulterat i att en tillfredsställande lönsamhet uppnåtts. Detta gäller såväl för de företag som är beroende av ett allmänt bra investeringsklimat som för de företag som säljer insatsvaror till tillverkande industri.

INDUSTRIELL HANDEL

Företagen inom industriell handel tillhandahåller maskiner och utrustningar för främst skärande bearbetning inom metall- och träindustrin samt verktyg och komponenter som används för drift, underhåll och som insatsvaror.

Företagens marknad utgörs i huvudsak av svensk exportindustri, där produkterna är en förutsättning för effektiv och framgångsrik produktion. Leverantörer till handelsgruppen är välkända, internationella tillverkare. För att tillgodose industrins behov av nyckelfärdiga produktionsutrustningar erbjuder flera av företagen kompletta lösningar för hela produktionslinjer. Exempel på detta är Stenbergs gedigna erfarenhet som maskinleverantör och Specmas roll inom robotteknik och automation. Under året har flera stora projekt av detta slag genomförts. Komponentförsäljningen är baserad på ett flertal agenturer inom områdena hydraulik, pneumatik och el. Produkterna kännetecknas av högt teknikinnehåll och konkurrerar sällan med inhemsk tillverkning. De ingår som insatsvaror inom industrin och används också inom drift och underhåll. Som viktiga insatsvaror kan nämnas pneumatiska och hydrauliska riktningssventiler från Wahlström, som levereras till olika typer av fordonsindustri. Westerberg arbetar inom tillväxtområden som fiberoptisk kabel och utrustning för kortläsning. Carstens arbetar med svensk möbel- och inredningsindustri och tillhandahåller ett flertal specialprodukter såsom kantlist- och laminatmaterial.

Företagens kunder övergår alltmer till att köpa kompletta system och den typiska köp/säljfunktionen utvecklas istället till samarbetsprojekt mellan leverantör och kund. Detta arbete börjar allt oftare i samband med att kunderna utvecklar nya produkter. Som exempel har Specma inom området elektriska drivsystem deltagit i ett antal projekt som resulterat i långsiktiga, intressanta samarbetsavtal.

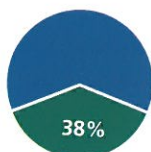
HYDRAULIK

Företagen inom gruppen arbetar med hydraulikkomponenter med koncentration inom området hydraulledningar. En gedigen kompetens har successivt

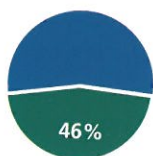
(Mkr)	1997	1996
Omsättning	1 251	1 170
Rörelseresultat	106	88
Materiella anläggningstillgångar	130	124
Varulager	227	203
Kundfordringar	177	130
Investeringar	29	21
Rörelsemarginal %	8,5	7,6
Avkastning på operativt kapital %	36,4	30,6
Antal anställda	826	775

ANDEL AV KONCERNENS:

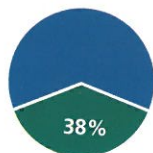
INVESTERINGAR

RÖRELSERESULTAT

OMSÄTTNING

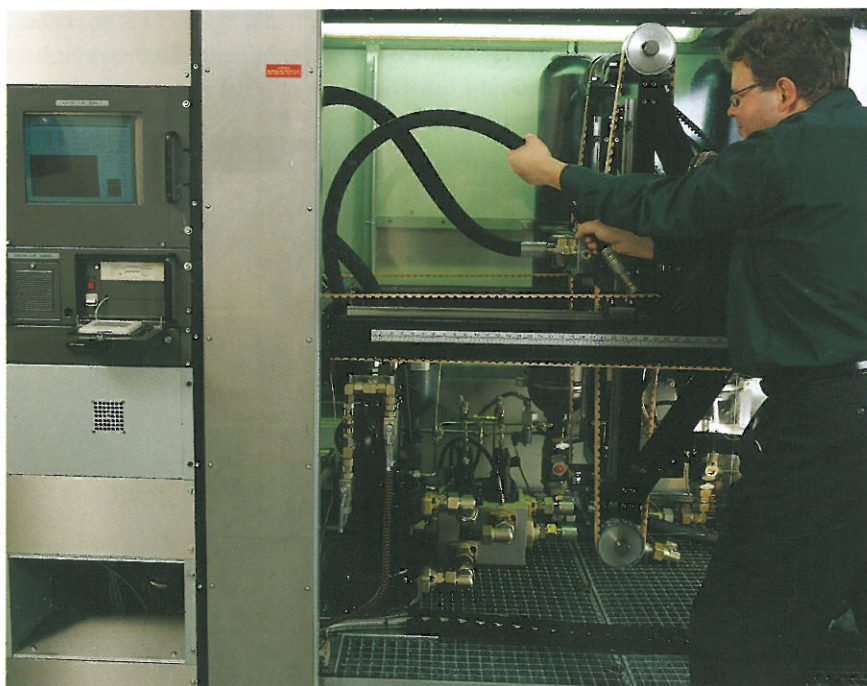

byggts upp sedan starten i mitten på 60-talet. Detta innebär att utöver leveranser av slang, kopplingar och rör tar även företaget ansvar för systemets totala ledningsfunktion. Ett flertal projekt inom detta område har framgångsrikt genomförts under året.

Produkterna levereras i huvudsak till svenska marknaden, där företagen har en marknadsledande roll. Tillverkare av tunga lastfordon, entreprenad- och skogsmaskiner samt hanteringsutrustning är betydande kunder. För eftermarknad och leveranser till mindre tillverkare finns ett lokalt distributionsnät av ett 80-tal auktoriserade återförsäljare med fullsortimentslager och monteringsutrustning. Kraven på hydraulsystem ökar i form av tillgänglighet, produktivitet och noll-läckage. Detta ställer höga krav på de ingående delarna i form av hållfasthet, renlighet och täthet.

Företagen i gruppen har systematiskt arbetat med att anpassa produkterna till marknadens behov och för att uppfylla högsta möjliga kvalitetskrav. För provning och utveckling finns ett modernt hydrauliklaboratorium med möjligheter till förebyggande tester och kontroll. Ett exempel på utrustning är en unik fleximpulsrigg för test av hållfasthet och livslängd på slangförbindningar enligt ISO-norm.

Som leverantörer av hydraulslang utnyttjas kända internationella tillverkare med Dunlop som största leverantör. Tillverkning av kopplingar sker hos Indexor med specialistkunskap inom detta område. Maskinparken består av bl.a. CNC-svarvar, sexspindliga automater och lödugnar. Under året har nyinvesteringar skett i utökad produktionskapacitet. Företaget Eurobend är specialister på rörformning och behärskar hela kedjan, bockning, svetsning, ändformning och ytbehandling. Under året har Mitt Hydraulik i Örnsköldsvik förvärvats. Detta företag tillför ytterligare kompetens inom området industrihydraulik.

Fleximpulsrigg för provning av hydraulslang hos Specma Hydraulic

PRODUCERANDE NISCHFÖRETAG

Gruppen består av fyra företag med egenutvecklade produkter, produktion och marknadsföring.

Hultafors produktsortiment utgörs av mät- och handverktyg, där Hultafors-tumstocken är en av företagets välkända produkter. Varumärken som Tors-hammare och Agdor-yxor ingår också i företagets sortiment. Av omsättningen utgör 45 % försäljning till skandinavisk marknad. Resterande volym är främst export till Europa-marknaden.

Hultafors har med sina högkvalitativa produkter en mycket stark ställning inom mät- och handverktyg. Företaget är ledande producent av tumstockar i Europa. Med sin egenutvecklade, högproduktiva maskinpark står de också mycket starka inför ytterligare marknadsexpansion. Produkterna inom Tors- och Agdor-sortimentet tillverkas i produktionsenheterna Tors Hammare och Hults Bruk. En successiv utveckling av nya ergonomiska handverktyg pågår och har redan rönt stora framgångar på marknaden.

Nobex utvecklar, producerar och marknadsför NordLock låsbrickor och geringsågar. Exporten uppgår till över 80 %.

NordLock är ett system för låsning av vibrationsutsatta skruvförband. Produkten är överlägsen andra liknande system och har under året haft stora framgångar som resulterat i ökad försäljningsvolym.

Elkapslings produktområde består av apparatskåp för industri, data och elinstallation. Marknaden är främst Skandinavien och kunderna utgörs av systembyggare inom styrteknik, data och kommunikation. Ett egenutvecklat sortiment skåp för dataanvändare har rönt stort intresse från marknaden. Investeringar i ny maskinutrustning har resulterat i högre produktionsvolym med ökad lönsamhet.

Kami utvecklar, tillverkar och marknadsför tak- och fasadsystem i plåt. Den fortsatt dåliga utvecklingen inom svensk byggmarknad har väl kompenseras av framgångar på flera exportmarknader. Exportandelen av företagets omsättning uppgår till ca 70 %. Stor potential finns för företagets produkter på nya exportmarknader, varför marknadsföringen kommer att intensifieras. Ökad

Handverktyg ur Hultafors sortiment

försäljningsvolym under det gångna året har bidragit till en förbättring av företagets lönsamhet.

MILJÖARBETE

Varje företag i gruppen har som ansvar att utforma en individuell miljöpolicy där krav ställs både på tillverkningsprocess och arbetsmiljö. Stor vikt läggs på att miljöarbetet på ett naturligt sätt skall ingå som en integrerad del av den dagliga verksamheten.

Företagen i handelsgruppen arbetar aktivt med att utvecklingen av produkternas kvalitet och prestanda även skall medverka till en förbättring av miljön. Bra exempel på detta är nya tätningmaterial för processindustrin som väsentligt bidrar till mindre läckage, vilket förhindrar utsläpp med föroreningar som följd. Inom hydraulikgruppens produkter kan nämnas framgångarna med den miljöslang som utvecklats och som innebär att nya miljöoljor kan användas i mobila hydraulsystem.

För de producerande enheterna är det generella kravet att produkterna under tillverkningsprocessen skall ge minsta möjliga belastning på miljön. Verksamheten skall bedrivas med gällande miljöavtal som bas och när det är företagsekonomiskt försvarbart hålla en högre miljöstandard än vad lagen och gjorda avtal kräver. Detta innebär exempelvis att företagen väsentligt reducerat sina utsläpp av lösningsmedel genom att prioritera pulver- och vattenbaserad målningsteknik. Inom andra områden som förpackning av produkterna används i stor utsträckning returemballage och förpackningsmaterial av plast ersätts med återvunnet papper.

UTSIKTER FÖR 1998

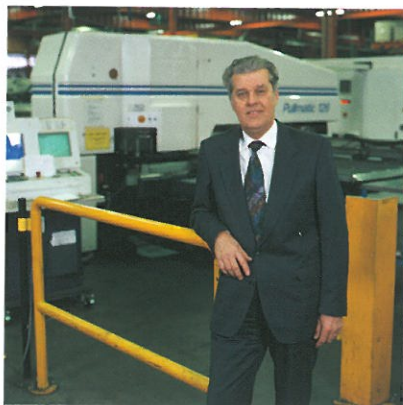
Verksamheten i de flesta av affärsområdets delar är beroende av svensk industris exportutveckling. Den under andra halvåret i fjol förbättrade industrikonjunkturen förväntas bestå under innevarande räkenskapsår. Företagen står väl rustade med tekniska resurser och produktionskapacitet om efterfrågan skulle öka ytterligare. Sammantaget innebär detta att resultatet för innevarande år bör bli väl i nivå med vad som uppnåddes förra året.

Interiör från en av Stenbergs utställningshallar

AFFÄRSOMRÅDE LUFTBEHANDLING

Anders Karlsson, VD

LUFTBEHANDLING

PM-LUFT AB
PM-LUFT Norge AS
PM-LUFT GmbH, Tyskland
PM-LUFT Ltd., England
Stifab Farex AB
Stifab Farex AS, Norge
Farex Inter AG, Schweiz

Affärsområdets affärsidé är att tillhandahålla produkter för skapande av en god inomhusmiljö i alla typer av lokaler, från villor och små kiosker till daghem, skolor, sjukhus, affärscentra och stora industrilokaler. Kundkategorierna är ventilationsinstallatörer och större fastighetsägare. Försäljningen sker i Sverige genom ett antal försäljningskontor och i utlandet genom egna dotterbolag eller agenter.

För den svenska marknaden finns även utbyggd serviceorganisation som dels utför service på egna produkter, dels tillhandahåller komplett underhållsservice för hela ventilationsanläggningar oavsett fabrikat.

Tillverkningen sker vid de båda producerande bolagen, PM-LUFT med fabriker i Kvänum och Skövde, och Stifab Farex med fabriker i Arvika och Tomelilla.

Företagens produktsortiment kompletterar varandra och utgör, bortsett från ventilationskanaler, ett komplett produktprogram för olika typer av ventilationslösningar.

Målsättningen är att tillhandahålla produkter av hög teknisk kvalitet och att vara bland de främsta när det gäller sådana prestanda som ljudnivåer, energiförbrukning och avancerad styr- och kontrollutrustning. Vid samtliga fabriker finns välutrustade utvecklingsavdelningar med egna moderna laboratorier.

PM-LUFT är sedan 1988 kvalitetsgodkänt enligt ISO 9001 och Stifab Farex har blivit certifierat under året.

Under 1997 har investerats i ett nytt gemensamt datasystem för båda företagen. Datasystemet, som är totalintegrerat, styrs via en gemensam datautrustning i Kvänum. Genom byte av datasystem har även problemet med millenni-umskiftet undanröjts.

MARKNAD

Den svenska ventilationsmarknaden har under 1997 minskat med cirka 15 % mot året innan och företagen har fått vidkännas motsvarande minskning av sina försäljningsvolym. Detta har kunnat kompenseras med en 20 %-ig ökning av exporten.

Ventilationsmarknaden är starkt beroende av byggmarknaden som minskat under året. En allt större andel av produkterna går emellertid till ombyggnad av befintliga anläggningar.

Den minskade svenska marknaden har medfört att priskonkurrensen hårdnat ytterligare. De största konkurrenterna på den nordiska marknaden är ABB och

(Mkr)	1997	1996
Omsättning	854	834
Rörelseresultat	47	47
Materiella anläggningstillgångar	111	118
Varulager	127	109
Kundfordringar	117	113
Investeringar	17	22
Rörelsemarginal %	5,4	5,6
Avkastning på operativt kapital %	20,8	20,9
Antal anställda	769	802

ANDEL AV KONCERNENS:

INVESTERINGAR

RÖRELSERESULTAT

OMSÄTTNING

IV Industriventilation Sverige, Novenco Danmark, Auranor Norge och Halton Finland.

Exporten sker genom hel- eller delägda bolag i Norge, Finland, England, Tyskland, Frankrike och Schweiz. I övriga länder sker försäljningen genom agenter.

En betydande del av exporten går idag till länder i Östeuropa. De ökade kraven på bättre inomhusmiljö och samtidigt energibesparing skapar möjlighet för en kraftig tillväxt av ventilationsmarknaderna i dessa länder och därmed en fortsatt ökad export.

PRODUKTER

PM-LUFT är producent av luftbehandlingsaggregat. Sortimentet omfattar ett komplett urval av aggregat i ett stort antal storlekar och med olika funktioner för skilda krav på kapaciteter och komfort.

Genom en kraftfull produktutveckling har företaget de senaste åren varit föregångare för nya ventilationslösningar som t. ex. Compact Air (enhetsaggregat för klassrum, daghem och liknande) och GOLD (enhetsaggregat med integrerad styrutrustning) för kontor, skolor, industrilokaler etc. Dessa produkter har fått ett mycket positivt mottagande och PM-LUFT är idag den ledande tillverkaren i Norden av luftbehandlingsaggregat i dessa storleksklasser.

Montering av GOLD-aggregat

GOLD-aggregaten representerar ett nytänkande inom ventilationsbranschen. Dessa har en effektiv reglerfunktion och högre verkningsgrad på fläktar och värmeåtervinning. Härigenom har skapats möjlighet att installera flera sådana aggregat på olika platser i en byggnad i stället för ett centralt placerat större aggregat. Detta medför också, att driftstiden för de olika aggregaten kan anpassas till behovet på de olika avdelningarna, varvid den totala driftskostnaden kan sänkas.

PM-LUFT har även en mindre tillverkning av produkter för agro-marknaden med bland annat kylmaskiner för kylning av ris och spannmål i stora lagersilos samt även tömningskanaler för silos. Export av dessa produkter sker över hela världen.

Stifab Farex är en sammanslagning av fyra tidigare separata juridiska enheter. Företaget utvecklar, tillverkar och marknadsför produkter och systemlösningar för ett bra inomhusklimat. Sortimentet omfattar fyra produktsegment; luftdon, flödeskontroll, akustik samt fasad- och takapparater.

Luftdon är den synliga komponenten i rummet som med tilltalande utseende ska tillföra ventilationsluften tyst och dragfritt. Produkter för flödeskontroll säkerställer att rätt luftmängd vid varje tillfälle tillförs och bortförs från rummet. Akustik avser ljuddämpare som används för att reducera det buller som ventilationsanläggningen alstrar. Fasad- och takapparater är komponenter för rumsklimatisering innehållande funktioner för luft, värme och kyla.

Företagets nyutvecklade, reglerbara luftdon och takapparater, har fått ett mycket gott mottagande på marknaden.

MILJÖARBETE

Hela affärsområdets inriktning är att åstadkomma en positiv miljöpåverkan på inomhusklimatet. De produkter som produceras ger byggnaderna en bra ventilation och rätt temperatur. Detta innebär att luft i byggnader som förorenats av emissioner från processer, människor och byggnadsmaterial, transporteras ut och ersätts med frisk uteluft. Rätt temperatur och frisk luft gör att personer som vistas inomhus mår bättre på såväl kort som lång sikt och med mindre problem med allergier, huvudvärk etc.

Affärsområdet arbetar naturligtvis också med att minska den negativa miljöpåverkan så långt det är möjligt. För produkterna har en livscykelanalys gjorts med avseende på negativ miljöpåverkan, d.v.s. från råmaterialframställning till återvinning när produkterna har tjänstgjort färdigt.

Analysen visar att energiförbrukningen under produkternas användningstid står för mer än 90 % av miljöpåverkan. Stora ansträngningar har därför gjorts för att minska såväl elförbrukning till fläktar som värmeenergi för uppvärmning av uteluft som tillförs byggnaden. Produkterna från PM-LUFT och Stifab Farex är ledande på detta område.

Om alla luftbehandlingsaggregat i Sverige ersattes med PM-LUFTs GOLD-aggregat så skulle energiförbrukningen, och därmed den negativa miljöpåverkan, minska till långt under hälften. Bra värmeåtervinning, effektiva fläktar och avancerad styrutrustning är förklaringen.

Ansträngningar har också gjorts för att minska miljöpåverkan vid framställningen av produkterna. Generellt krävs för tillverkningen inga stora mängder kemikalier och inte heller några större mängder energi. Målningsanläggningarnas utsläpp av lösningsmedel har kraftigt reducerats. Stort arbete har också lagts ner på avfallshantering.

All verksamhet inom affärsområdet är nu helt deponifri, d.v.s. allt avfall återvinns på ett eller annat sätt. Praktiskt innebär detta att avfallet inte blandas utan att det på fabriker och kontor finns separata behållare för olika typer av avfall. Som exempel kan nämnas att isolermaterial samlas i en särskild behållare och återanvänds som lösullsisolering av vindar o. dyl. Polyetenplast i en annan behållare återanvänds i plastindustrin o.s.v. Svårare avfall såsom sprayburkar, färgrester, batterier m. m. sänds till en sorteringsdepå, varifrån man efter sortering skickar de olika fraktionerna vidare för återvinning. I samtliga fall garanterar det företag som tar hand om avfallet att det verkligen återvinns.

Framtida insatser för att ytterligare minska negativ miljöpåverkan kommer att i hög grad inriktas på fortsatt reducering av energiförbrukningen för ventilationsanläggningarnas drift. Insatser kommer också att göras på flera andra områden, varav de viktigaste är att minska miljöpåverkan på grund av transporter och att helt eliminera lösningsmedelsutsläpp.

All verksamhet inom affärsområdet kommer att certifieras enligt ISO 14001 och EMAS under hösten 1998.

UTSIKTER FÖR 1998

Den svenska ventilationsmarknaden beräknas få oförändrad volym jämfört med 1997.

Exporten kommer, genom en intensifierad marknadsföring, att växa ytterligare, varför en måttlig ökning av såväl omsättning som resultat förutses för innevarande år.

Automatisk framställning av kylbafflar hos Stifab Farex i Arvika

ASSA ABLOY är världens ledande låskoncern med en omsättning överstigande 7 miljarder kronor. Antalet anställda är cirka 9 500. ASSA ABLOY utvecklar, tillverkar och marknadsför mekaniska lås, industrilås, elektromekaniska och elektroniska lås samt hotellås. Koncernen har marknadsledande positioner i Sverige, Finland, Norge, Danmark, Tyskland, Frankrike, Belgien, Tjeckien och USA samt en världsledande ställning inom området för hotellsäkerhet.

VERKSAMHETSÅRET 1997

Resultatet före skatt var 537 (345) Mkr, vilket motsvarar en ökning med 55%.

Omsättningen var 6 968 (4 958) Mkr, vilket motsvarar en ökning med 41%.

Koncernens organiska tillväxt i lokala valutor uppgick till 8 procent exklusive förvärven. Den genomsnittliga organiska tillväxten i bolagen var något högre, beroende på ökad produktionssamordning och ökat utnyttjande av egna produkter.

De under våren 1997 genomförda förvärven av Vachette S.A. och JPM Chauvat S.A. ger en ledande marknadsposition i Frankrike och Belgien. Under sommaren förvärvades också FAB a.s., Tjeckiens ledande låsbolag. VingCard förvärvade i juni 1997 aktierna i Elsafe a.s. Bolaget är världens ledande leverantör av digitala kassaskåp till hotellrum.

Förvärven finansierades delvis genom en nyemission till ASSA ABLOYs aktieägare på 643 Mkr.

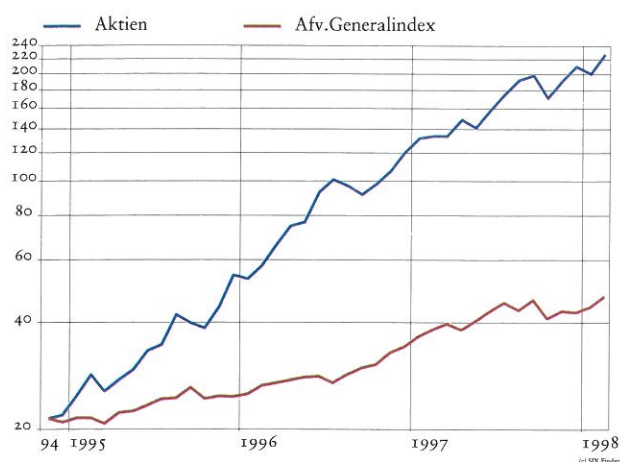
UTSIKTER

Sammanfattningsvis är framtidsutsikterna fortsatt goda för ASSA ABLOY. Behovet av bättre och säkrare lås växer stadigt världen över. Det fortlöpande utbytet av erfarenheter inom koncernen kommer att fortsätta att höja marginalerna. Kassaflödet förväntas fortsätta att växa stabilt i takt med resultatet. Därutöver bör den pågående strukturuomvandlingen inom låsindustrin skapa nya möjligheter.

AKTIEN

ASSA ABLOY-aktien är noterad vid Stockholms Fondbörs. Under 1997 steg aktiekursen från 124 kronor till 210 kronor. Latours innehav motsvarade vid årsslutet ett värde av 1 032 Mkr.

(Mkr)	1997	1996
Försäljning	6 968	4 958
Resultat före skatt	537	345
Föreslagen utdelning per aktie, kr	1,75	1,21

SECURITAS AB

Securitas är ett europeiskt säkerhetsföretag med drygt 40 000 anställda med verksamhet i 14 europeiska länder.

Verksamheten är fokuserad på tre verksamhetsområden, Bevakning, Larm och Värdehantering, som tillsammans omsatte cirka 11 000 Mkr 1997.

VERKSAMHETSÅRET 1997

Resultatet före skatt ökade med 12 procent till 614 (550) Mkr jämfört med föregående år. Omsättningen ökade med 19 procent till 10 763 (9 074) Mkr.

Den organiska tillväxten, som inleddes under 1995, har under 1997 uppgått till 7 procent, vilket är i nivå med 1996. Förvärven har ökat försäljningen med 1 003 Mkr.

Under verksamhetsåret 1997 förvärvades volym motsvarande cirka 1 400 Mkr. I oktober förvärvades svenska TeleLarm med affärsområdena Brand och Säkerhet samt Trygghet med en försäljning om 920 Mkr. TeleLarms affärsområde Larmkommunikation har förts till ett självständigt bolag med en försäljning om 200 Mkr, som ägs gemensamt av Telia och Securitas med Telia som majoritetsägare med 55 procent. Genom förvärvet skapades en säkerhetsteknisk verksamhet inom Securitas med en omsättning om cirka 2 500 Mkr för 1997. Vidare har även kompletterande och strategiskt viktiga förvärv genomförts i Frankrike, motsvarande cirka 440 Mkr i volym.

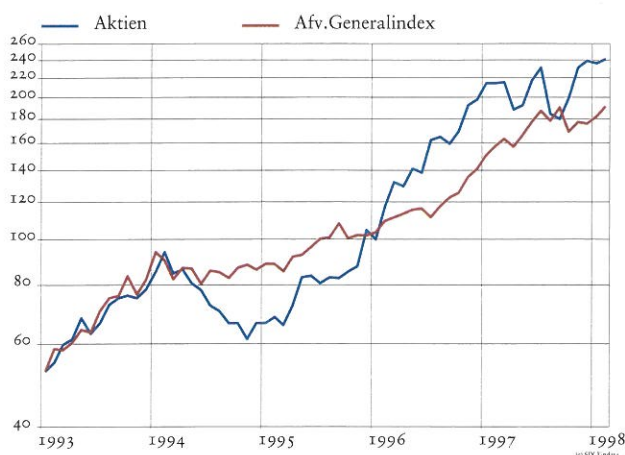
UTSIKTER

Inom koncernens mognare delar förväntas den pågående specialiseringen och förädlingen av tjänsterna att leda till en fortsatt organisk tillväxt och resultatutveckling. Det omfattande omstruktureringsprogrammet inom den tyska värdehanteringsrörelsen har slutförts och under 1998 förväntas verksamheten uppnå ett nollresultat. Från och med 1998 kommer verksamheten i Storbritannien samt de under 1997 genomförda förvärven i Frankrike och Sverige bidra positivt till lönsamheten och den långsiktiga resultatutvecklingstakten bedöms därför att återgå till tidigare års nivåer och långsiktiga trend på cirka 20 procent.

AKTIEN

Securitas-aktien är noterad vid Stockholms Fondbörs. Under 1997 steg aktiekursen från 198,50 kronor till 240 kronor. Latours innehav motsvarade vid årsskiftet ett värde av 1 908 Mkr.

(Mkr)	1997	1996
Försäljning	10 763	9 074
Resultat före skatt	614	550
Föreslagen utdelning per aktie, kr	2,75	2,40

Koncernen

FÖRÄNDRINGAR I KONCERNEN

I enlighet med beslut på bolagsstämman utdelades under 1997

Latourkoncernens hela innehav i AB Fagerhult med tillhörande dotterbolag. Dessutom utdelades SäkI AB, innehållande Latours innehav av A-aktier i Assa Abloy och Securitas samt Tempus. Utdelning av dessa tillgångar har medfört att såväl industridelen som Latours börsportfölj förändrats. De helägda dotterbolagen är numera grupperade i tre affärsområden, mot tidigare fyra och Latour äger inte längre några röststarka aktier i de båda börsbolagen Assa Abloy och Securitas.

Börsvärdet första noteringsdagen på OTC-listan var för Fagerhult-aktien 645 Mkr och för SäkI 875 Mkr. Det bokförda värdet var vid utdelningstidpunkten 52 Mkr, respektive 221 Mkr.

FAKTURERING OCH RESULTAT

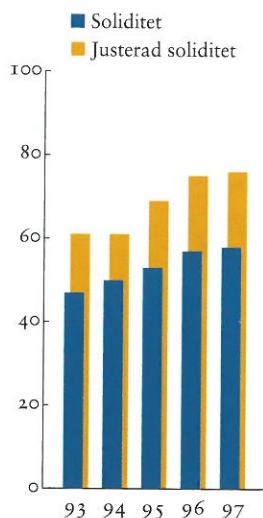
Koncernens nettoomsättning uppgick till 3 271 (3 918) Mkr. För jämförbara enheter var omsättningen föregående år 3 066 Mkr. Exportandelen utgjorde 39 (36) procent.

Koncernens samlade resultat efter finansiella poster och skatt uppgick till 342 (450) Mkr. De rörelsedrivande dotterbolagen redovisade ett rörelseresultat på 228 (261) Mkr. Justerat för Fagerhultkoncernens resultat uppgick resultatet 1996 till 186 Mkr. Resultatet för bolagen i de kvarvarande tre affärsområdena har således förbättrats med 42 Mkr, motsvarande 23 procent.

Aktieförvaltningens resultat utgjorde 189 (275) Mkr före finansiella poster. I detta ingår, förutom resultatet från moderbolaget Latour, även resultat från bolag som bedriver handel med värdepapper.

Finansiellt netto exklusive erhållna utdelningar uppgick till -9 (-8) Mkr. Detta belopp utgjordes i sin helhet av räntenetto, medan motsvarande räntenetto föregående år uppgick till -18 Mkr. Årets skattekostnad uppgick till 65 (77) Mkr, varav 63 (71) Mkr avsåg inkomstskatt och 2 (6) Mkr förändring av latent skatt på obeskattade reserver.

SOLIDITET (%)

LIKVIDITET OCH FINANSIELL STÄLLNING

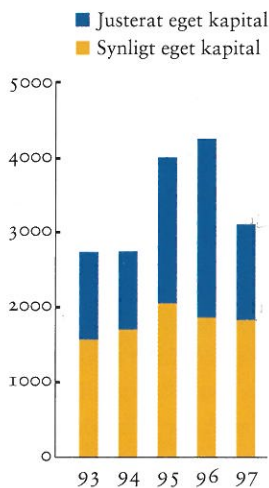
Koncernens likvida medel uppgick till 97 (318) Mkr. Räntebärande avsättningar och skulder minskade med 25 Mkr till 544 (569) Mkr. Av dessa avsåg 192 (239) Mkr avsättningar för pensioner. Minskningen av pensionsavsättningen beror på att Fagerhultkoncernen inte ingår i 1997 års siffror.

Samtliga räntebärande skulder är i inhemsk valuta. Av dessa har 40 Mkr en löptid på 2 - 5 år medan resterande krediter löper på 3 - 6 månader.

Den synliga soliditeten uppgick till 58 (57) procent, medan den justerade soliditeten, som inkluderar övervärden i börsaktier, uppgick till 76 (75) procent.

VALUTAEXPONERING

Koncernföretagens in- och utgångar i utländska valutor balanserar varandra tämligen väl. Nettoinköp av främmande valutor uppgår till ca 350 Mkr, varav ca en tredjedel terminssäkrats.

KONCERNENS EGET
KAPITAL (MKR)

INVESTERINGAR

De rörelsedrivande bolagens investeringar i anläggningstillgångar uppgick till 73 (86) Mkr. Härav avsåg 63 (75) Mkr maskiner och 10 (11) Mkr byggnader. Utöver dessa investeringar har 9 (9) Mkr investerats i koncernens leasingverksamhet avseende dels försäljning av maskiner, dels intern billeasing.

Moderbolaget

Moderbolaget Investment AB Latour förvaltar koncernens börsportfölj och aktier i de helägda dotterbolagen via innehavet i Almedahl-Fagerhult AB.

Latour redovisade ett resultat efter skatt på 170 (894) Mkr. Den synliga soliditeten uppgick till 49 (59) procent och den justerade soliditeten, då hänsyn tagits till övervärden i börsportföljen, till 77 (81) procent. Utdelningar från externa bolag uppgick till 35 (64) Mkr. Minskningen har sin grund i de minskade innehaven i Assa Abloy och Securitas.

UTSIKTER FÖR 1998

Under andra halvåret 1997 förbättrades industrikonjunkturen. Denna förbättring förväntas bestå under 1998, varför såväl försäljningsvolym som lönsamhet bör kunna öka. Förväntad fortsatt värdeökning i börsportföljen bör även kunna bidra till en långsiktigt stabil tillväxt i Latour-aktien.

FÖRSLAG TILL VINSTDISPOSITION

Det enligt koncernbalansräkningen fria egna kapitalet uppgår till 1 391,7 (1 422,4) Mkr, varav 342,4 (450,0) Mkr utgör årets resultat. Avsättning till bundna reserver erfordras ej.

Till bolagsstämmans förfogande står följande vinstmedel i moderbolaget:

Balanserade vinstmedel	570,9 Mkr
Årets resultat	170,2 Mkr
	741,1 Mkr

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att vinstmedlen disponeras på följande sätt:

Till aktieägarna utdelas 12 kronor per aktie, vilket blir sammanlagt	124,9 Mkr
I ny räkning överföres	616,2 Mkr
	741,1 Mkr

Göteborg den 5 mars 1998

Gustaf Douglas
Ordförande

John Dahlfors

Elisabeth Douglas

Ingrid Flory

Fredrik Palmstierna

Bertil Svensson

Janos Lancos

Anders Throbäck

Göran Wirenstam
Verkst direktör

RESULTATRÄKNING (MKR)

		Koncernen			Moderbolaget	
		1997	1996 Proforma*	1996	1997	1996
Nettoomsättning	not 2, 3	3 271	3 066	3 918	—	—
Kostnad för sålda varor		- 2 522	- 2 405	- 3 040	—	—
Bruttoresultat		749	661	878	0	0
Försäljningskostnader		- 380	- 328	- 439	—	—
Administrativa kostnader		- 179	- 179	- 217	—	—
Övriga rörelseintäkter		36	37	44	—	—
Övriga rörelsekostnader		- 5	- 17	- 17	—	—
Resultat från andelar i koncernföretag	not 6	7	12	12	—	—
Rörelseresultat	not 4, 5	228	186	261	0	0
Resultat från andelar i koncernföretag	not 6	—	—	—	15	35
Resultat från aktie förvaltningen	not 7	189	267	275	187	883
Ränteintäkter och liknande resultatposter	not 8	15	29	30	5	1
Räntekostnader och liknande resultatposter	not 9	- 24	- 33	- 38	- 37	- 25
Resultat efter finansiella poster		408	449	528	170	894
Skatt på årets resultat	not 10	- 65	- 57	- 77	—	—
Minoritetsandel		- 1	- 1	- 1	—	—
Årets resultat		342	391	450	170	894

* Exklusive under året utdelade bolag

BALANSRÄKNING (MKR)

TILLGÅNGAR		Koncernen		Moderbolaget	
		1997-12-31	1996-12-31	1997-12-31	1996-12-31
Anläggningstillgångar					
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>					
Goodwill	not 11	44	45	—	—
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>					
Byggnader och mark	not 12	311	417	—	—
Maskiner	not 13	159	213	—	—
Inventarier	not 14	100	128	—	—
Pågående nyanläggningar och förskott	not 15	3	3	—	—
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>					
Andelar i dotterföretag	not 16	-	-	727	1 000
Börsaktier	not 17	1 039	758	1 039	547
Andra långfristiga värdepappersinnehav	not 18	28	18	23	17
Fordringar hos koncernföretag	not 19	-	-	7	228
Andra långfristiga fordringar	not 19	159	14	146	—
		1 843	1 596	1 942	1 792
Omsättningstillgångar					
<i>Varulager mm</i>					
Råvaror och förnödenheter		119	170	—	—
Varor under tillverkning		79	91	—	—
Färdiga varor och handelsvaror		389	473	—	—
Pågående arbete för annans räkning		11	16	—	—
Förskott till leverantörer		9	7	—	—
Börsaktier	not 20	121	37	—	—
<i>Kortfristiga fordringar</i>					
Kundfordringar		433	494	—	—
Övriga kortfristiga fordringar		43	31	1	4
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		37	33	—	—
Kassa och bank	not 21	97	318	20	270
		1 338	1 670	21	274
Summa tillgångar		3 181	3 266	1 963	2 066

BALANSRÄKNING (MKR)

		Koncernen		Moderbolaget	
EGET KAPITAL OCH SKULDER		1997-12-31	1996-12-31	1997-12-31	1996-12-31
Eget kapital	not 22				
<i>Bundet eget kapital</i>					
Aktiekapital		130	130	130	130
Bundna reserver		316	316	86	86
<i>Fritt eget kapital</i>					
Fria reserver		1 050	973	571	101
Årets resultat		342	450	170	894
		1 838	1 869	957	1 211
Minoritetsintressen		3	2	—	—
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner	not 23	192	239	1	1
Avsättningar för skatter	not 24	124	153	—	—
Övriga avsättningar	not 25	9	8	—	—
		325	400	1	1
Långfristiga skulder	not 26				
Skulder till kreditinstitut		50	40	—	—
Checkräkningskredit	not 27	9	5	—	—
Skulder till koncernföretag		—	—	920	682
Övriga skulder		20	10	—	—
		79	55	920	682
Kortfristiga skulder					
Skulder till kreditinstitut		273	288	—	150
Förskott från kunder		131	47	70	—
Leverantörsskulder		219	218	0	—
Växelskulder		27	12	—	—
Skatteskulder		26	42	—	—
Skulder till koncernföretag		—	—	2	6
Övriga skulder		57	62	2	1
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	not 28	203	271	11	15
		936	940	85	172
Summa eget kapital och skulder		3 181	3 266	1 963	2 066
Ställda säkerheter	not 29	201	220	0	0
Ansvarsförbindelser	not 30	80	38	320	235

KASSAFLÖDESANALYS (MKR)

	Koncernen		Moderbolaget	
	1997	1996	1997	1996
Rörelseresultat	228	261	—	—
Avskrivningar	90	124	—	—
Aktieförvaltningen exkl rearesultat	20	54	24	55
Finansiella poster m.m.	- 8	- 24	- 31	- 21
Betald skatt	- 69	- 73	—	—
Kassaflöde före förändring av rörelsekapitalet	261	342	- 7	34
<i>Förändring av rörelsekapitalet</i>				
Varulager	- 14	7	—	—
Kundfordringar	103	100	—	—
Kortfristiga fordringar	- 21	23	3	- 2
Kortfristiga rörelseskulder	- 72	- 92	- 88	154
	- 4	38	- 85	152
Kassaflöde före investeringar	257	380	- 92	186
<i>Investeringar</i>				
Förvärv av dotterföretag	- 3	- 20	—	- 294
Förvärv av börsaktier	- 1 195	- 426	- 879	- 349
Försäljning av börsaktier	788	379	550	1 140
Förvärv av övr anläggningstillgångar	- 102	- 532	- 21	- 2
Försäljning av övr anläggningstillgångar	23	133	15	—
	- 489	- 466	- 335	495
Kassaflöde efter investeringar	- 232	- 86	- 427	681
<i>Finansiering</i>				
Förändring av låneskuld	168	- 23	278	214
Lämnad utdelning	- 157	- 152	- 115	- 152
Erhållen utdelning	—	—	15	—
Aktieägartillskott	—	—	- 1	- 498
	11	- 175	177	- 436
Förändring av likvida medel	- 221	- 261	- 250	245
Likvida medel vid årets början	318	579	270	25
Likvida medel vid årets slut	97	318	20	270

NOTER (MKR)

NOT I Redovisningsprinciper

ÅRSREDOVISNINGSLAG

Investment AB Latours årsredovisning för 1997 är upprättad i enlighet med årsredovisningslag 1995:1554. För jämförbarhet har vissa resultat- och balansposter hänförliga till 1996 omklassificerats.

KONCERNREDOVISNING

Koncernredovisningen omfattar de företag i vilka Investment AB Latour, direkt eller indirekt, innehar mer än 50% av röstvärdet.

Förvärv av bolag redovisas enligt förvärvsmetoden. Denna metod innebär att eget kapital, inklusive kapitalandel i de obeskattade reserver, som fanns i dotterbolaget vid förvärvstillfället, elimineras i sin helhet. Följaktligen ingår endast resultat uppkomna efter förvärvstillfallet i koncernens egna kapital. Skillnaden mellan anskaffningskostnaden och dotterbolagets egna kapital vid förvärvstillfället fördelas, om anskaffningskostnaden utgör det högre beloppet (s k övervärde), på olika tillgångs- och skuldposter i den mån det anses befogat. Resterande övervärde redovisas i balansräkningen som goodwill. Avskrivningstiden för goodwill uppgår till 5–10 år. Undervärden redovisas, i den mån de anskaffats före 1997, som negativ goodwill under avsättningar. Eventuella undervärden anskaffade under året, d.v.s. det koncernmässiga anskaffningsvärdet för aktierna understiger det i förvärvsanalysen upptagna värdet av bolagets nettotillgångar, har skillnadsbeloppet reducerat det förvärvade bolagets icke-monetära tillgångar. Avsättningen upplöses baserat på förväntningar om resultatutvecklingen. Internvinster elimineras i samband med koncernens bokslut. Koncernredovisningen har upprättats enligt Redovisningsrådets rekommendation om koncernredovisning, RR 01:96.

De obeskattade reserverna har delats upp i en andel latent skatt, vilken redovisas som avsättning, och en kapitalandel som ingår i eget kapital. Skatteskulden beräknas med utgångspunkt från aktuell skattesats i respektive land.

INTRESSEFÖRETAGSREDOVISNING

Som intresseföretag betraktas de företag som inte är dotterföretag men där moderbolaget direkt eller indirekt innehar minst 20 % av rösterna för samtliga andelar. Andelar i intresseföretag redovisas enligt den s k kapitalandelsmetoden. De bolag som i koncernen utgör intresseföretag uppgår, sett ur koncernens synvinkel, till oväsentliga belopp. Någon konsolidering av dessa bolag enligt kapitalandelsmetoden har därför ej vidtagits.

UTLÄNDSKA VALUTOR

Vid upprättandet av koncernens bokslut omräknas samtliga poster i resultaträkningarna för utländska dotterbolag till svenska kronor efter de genomsnittliga valutakurserna under räkenskapsåret (medelkurser). Samtliga poster i balansräkningarna, utom nettoresultatet, omräknas efter valutakurserna vid respektive årsskiftet (balansdagens kurser). De förändringar i koncernens eget kapital, som uppstår genom variationer i balansdagskurserna jämfört med kurserna vid föregående årsskifte, påverkar direkt eget kapital och redovisas där bland bundna och fria reserver. Den differens som uppkommer i koncernens balansräkning genom att nettoresultaten i utländska dotterbolag omräknas till svenska kronor efter medelkurs påverkar koncernens fria reserver. Vid upprättandet av de enskilda bolagens bokslut gäller att fordringar och skulder i utländsk valuta omräknats efter balansdagens kurs.

Följande kurser har använts vid omräkning av de utländska dotterföretagens resultat- och balansräkningar

Resultaträkning (genomsnittskurs under året)	1997	1996
CHF	526,4	543,4
DEM	440,7	446,0
DKK	115,7	115,7
FIM	147,2	146,1
GBP	12,5	10,5
NLG	391,6	398,0
NOK	108,1	103,9
PTE	4,4	4,3

Forts not 1

Balansräkningar (kurs per balansdagen)	1997	1996
CHF	542,0	509,0
DEM	440,0	442,0
DKK	115,4	115,0
FIM	145,0	148,0
GBP	13,1	11,6
NLG	389,0	393,0
NOK	107,0	106,0
PTE	4,3	4,4

FORDRINGAR

Avsättning för förlustrisker avseende fordringar har skett efter individuell prövning.

FORDRINGAR OCH SKULDER I UTLÄNDSK VALUTA

Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs. I de fall valutasäkringsåtgärd genomförts, t ex terminssäkring, används terminskursen.

VARULAGER

Varulagren har värderats enligt lägsta värdets princip, d.v.s. det lägsta av anskaffningsvärde eller verkligt värde. Inkuransrisk har därvid beaktats.

AVSKRIVNINGAR PÅ ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

De planliga avskrivningar som redovisas, baseras på anläggningstillgångarnas anskaffningsvärde och bedömda ekonomiska livslängd. Avskrivningstiden uppgår till 25-30 år för byggnader, 3-5 år för fordon och datorer samt 10-15 år för övriga maskiner och inventarier.

FORSKNINGS- OCH UTVECKLINGSARBETEN

Utgifter för forsknings- och utvecklingsarbeten kostnadsförs löpande när de uppkommer.

NOT 2 Nettoomsättningen och rörelseresultatets fördelning på rörelsegränar och geografiska marknader

Nettoomsättningen fördelar sig på rörelsegränar enligt följande:

	Koncernen		Moderbolaget	
	1997	1996	1997	1996
Textil	1 195	1 096	—	—
Verkstadsteknik	1 251	1 170	—	—
Luftbehandling	854	834	—	—
Belysning	—	850	—	—
Koncernjusteringar	- 29	- 32	—	—
Summa	3 271	3 918	0	0

Rörelseresultatet fördelar sig på rörelsegränar enligt följande:

	Koncernen		Moderbolaget	
	1997	1996	1997	1996
Textil	76	62	—	—
Verkstadsteknik	106	88	—	—
Luftbehandling	47	47	—	—
Belysning	—	75	—	—
Koncernjusteringar och övriga bolag	- 1	- 11	—	—
Summa	228	261	0	0

Forts not 2

Nettoomsättningen fördelar sig på geografiska marknader enligt följande:

	Koncernen		Moderbolaget	
	1997	1996	1997	1996
Sverige	1 999	2 498	—	—
Norden, exkl Sverige	696	793	—	—
Europa, exkl Norden	518	547	—	—
Övriga marknader	58	80	—	—
Summa	3 271	3 918	0	0

NOT 3 Inköp och försäljning mellan koncernföretag

Årets inköp och försäljning mellan koncernföretag inom Latour-koncernen uppgår till 228 (354) Mkr. Inga inköp eller försäljningar har skett med moderbolaget.

NOT 4 Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	1997		1996	
	Löner och andra ersättningar	Sociala kostnader (varav pensionskostnader)	Löner och andra ersättningar	Sociala kostnader (varav pensionskostnader)
Moderbolaget	1	1 (0)	1	1 (0)
Dotterbolag	596	239 (35)	747	299 (40)
Koncernen totalt	597	240 (35)	748	300 (40)

Löner och andra ersättningar fördelade per land och mellan styrelseledamöter m.fl. och anställda:

	1997		1996	
	Styrelse och VD (varav tantiem)	Övriga anställda	Styrelse och VD (varav tantiem)	Övriga anställda
Moderbolaget				
Sverige	1 (0)	—	1 (0)	—
Dotterföretag				
Sverige	14 (3)	519	18 (3)	661
Danmark	1	5	2	13
Finland	2	13	2	14
Norge	3	34	3	22
Tyskland		3	1	5
Övriga länder	1	1		6
Koncernen totalt	22 (3)	575	27 (3)	721

De uppsägningstider som tillämpas inom koncernen är, beroende på ålder och typ av befattning, 3-24 månader. Till styrelsens ordförande har under 1997 utbetalats 120 tkr och till övriga ledamöter, som inte innehar anställning i något av koncernens bolag, 64 tkr per ledamot. Verkställande direktören har rätt till pension mellan 60-65 år med 70% av årslönen. Årslönen har uppgått till 1 200 tkr.

NOT 5 Avskrivningar

Avskrivningar på immateriella anläggningstillgångar uppgår i koncernen till 7 (17) och på materiella anläggningstillgångar till 83 (107). Avskrivningarna fördelas per funktion i resultaträkningen enligt följande:

	Koncernen		Moderbolaget	
	1997	1996	1997	1996
<i>Goodwill</i>				
Kostnad för sålda varor	6	5	—	—
Försäljningskostnader	1	1	—	—
Administrativa kostnader	—	11	—	—
<i>Summa</i>	7	17	0	0
<i>Byggnader och mark</i>				
Kostnad för sålda varor	11	9	—	—
Försäljningskostnader	1	1	—	—
Administrativa kostnader	4	9	—	—
<i>Summa</i>	16	19	0	0
<i>Maskiner och andra tekniska anläggningar</i>				
Kostnad för sålda varor	32	52	—	—
Försäljningskostnader	—	—	—	—
Administrativa kostnader	1	1	—	—
<i>Summa</i>	33	53	0	0
<i>Inventarier och installationer</i>				
Kostnad för sålda varor	21	20	—	—
Försäljningskostnader	6	8	—	—
Administrativa kostnader	7	5	—	—
Övrigt	—	2	—	—
<i>Summa</i>	34	35	0	0
Summa avskrivningar	90	124	0	0

NOT 6 Resultat från andelar i koncernföretag

	Koncernen		Moderbolaget	
	1997	1996	1997	1996
Utdelningar	—	—	15	35
Realisationsresultat vid försäljningar	10	12	—	—
Nedskrivningar	- 3	—	—	—
<i>Summa</i>	7	12	15	35

NOT 7 Resultat från aktieförvaltningen

	Koncernen			Moderbolaget	
	1997	1996	1996	1997	1996
<i>Resultat från anläggningstillgångar</i>					
Utdelningar	35	56	64	35	63
Realisationsresultat vid försäljningar	163	216	216	163	828
<i>Summa</i>	198	272	280	198	891
<i>Resultat från omsättnings- tillgångar</i>					
Utdelningar	1	1	1	—	—
Realisationsresultat	5	4	4	—	—
<i>Summa</i>	6	5	5	0	0
<i>Förvaltningskostnader</i>	- 15	- 10	- 10	- 11	- 8
Summa aktieförvaltningen	189	267	275	187	883

NOT 8 Ränteutäkter och liknande resultatposter

	1997	Koncernen 1996 Proforma	1996	Moderbolaget 1997	1996
Intäktsräntor	14	14	15	5	1
Kursvinster	0	6	6	—	—
Realisationsvinster	—	8	8	—	—
Övriga finansiella intäkter	1	1	1	0	0
Summa	15	29	30	5	1

NOT 9 Räntekostnader och liknande resultatposter

	1997	Koncernen 1996 Proforma	1996	Moderbolaget 1997	1996
PRI-räntor	- 7	- 10	- 13	—	—
Övriga kostnadsräntor	- 16	- 18	- 20	- 37	- 22
Kursförluster	- 1	- 1	- 1	—	—
Realisationsresultat	—	- 3	- 3	—	- 3
Övriga finansiella kostnader	0	- 1	- 1	0	0
Summa	- 24	- 33	- 38	- 37	- 25

NOT 10 Skatt på årets resultat

	1997	Koncernen 1996 Proforma	1996	Moderbolaget 1997	1996
Årets betalda skatt	- 63	- 53	- 71	—	—
Årets förändring i latent skatt	- 2	- 4	- 6	—	—
Summa	- 65	- 57	- 77	0	0

NOT 11 Goodwill

	1997	Koncernen 1996	Moderbolaget 1997	1996
Ingående anskaffningsvärde	53	40	—	—
Årets aktiverade utgifter	8	13	—	—
Omklassificeringar	- 3	0	—	—
Utgående anskaffningsvärden	58	53	0	0
Ingående avskrivningar	- 8	- 3	—	—
Årets avskrivningar	- 7	- 5	—	—
Omklassificeringar	3	0	—	—
Utgående avskrivningar	- 12	- 8	0	0
Ingående nedskrivningar	—	—	—	—
Årets nedskrivningar	- 2	—	—	—
Utgående nedskrivningar	- 2	0	0	0
Bokfört värde	44	45	0	0

NOT I 2 Byggnader och mark

	Koncernen		Moderbolaget	
	1997	1996	1997	1996
Ingående anskaffningsvärde	795	285	—	—
Inköp	10	519	—	—
Försäljningar och utrangeringar	- 165	- 3	—	—
Omklassificeringar	—	- 4	—	—
Omräkningsdifferenser	—	- 2	—	—
<i>Utgående anskaffningsvärden</i>	640	795	0	0
Ingående avskrivningar	- 141	- 101	—	—
Ingående avskrivningar från förvärvade bolag	—	- 22	—	—
Försäljningar och utrangeringar	54	1	—	—
Årets avskrivningar	- 15	- 19	—	—
<i>Utgående avskrivningar</i>	- 102	- 141	0	0
Ingående uppskrivningar	7	8	—	—
Försäljningar och utrangeringar	- 3	—	—	—
Årets uppskrivningar	—	- 1	—	—
<i>Utgående uppskrivningar</i>	4	7	0	0
Ingående nedskrivningar	- 244	—	—	—
Försäljningar och utrangeringar	13	—	—	—
Årets nedskrivningar	—	- 244	—	—
<i>Utgående nedskrivningar</i>	- 231	- 244	0	0
Bokfört värde	311	417	0	0
Bokfört värde fastigheter i Sverige	293	378	—	—
Taxeringsvärden fastigheter i Sverige	271	369	—	—

NOT I 3 Maskiner

	Koncernen		Moderbolaget	
	1997	1996	1997	1996
Ingående anskaffningsvärde	667	616	—	—
Inköp	37	54	—	—
Försäljningar och utrangeringar	- 174	- 2	—	—
Omklassificeringar	2	- 1	—	—
<i>Utgående anskaffningsvärden</i>	532	667	0	0
Ingående avskrivningar	- 454	- 403	—	—
Försäljningar och utrangeringar	117	2	—	—
Årets avskrivningar	- 33	- 53	—	—
Omklassificeringar	- 3	—	—	—
<i>Utgående avskrivningar</i>	- 373	- 454	0	0
Bokfört värde	159	213	0	0

NOT I 4 Inventarier

	Koncernen		Moderbolaget	
	1997	1996	1997	1996
Ingående anskaffningsvärde	404	388	—	—
Inköp	37	39	—	—
Försäljningar och utrangeringar	- 102	- 23	—	—
<i>Utgående anskaffningsvärden</i>	339	404	0	0
Ingående avskrivningar	- 276	- 256	—	—
Försäljningar och utrangeringar	71	15	—	—
Årets avskrivningar	- 34	- 35	—	—
<i>Utgående avskrivningar</i>	- 239	- 276	0	0
Bokfört värde	100	128	0	0

NOT I 5 Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

	Koncernen		Moderbolaget	
	1997	1996	1997	1996
Ingående anskaffningsvärde	3	—	—	—
Under året nedlagda kostnader	3	3	—	—
Omklassificeringar	- 3	—	—	—
Bokfört värde	3	3	0	0

NOT I 6 Andelar i dotterföretag

Moderbolaget	1997	1996
Ingående anskaffningsvärde	1 000	706
Årets anskaffning	—	294
Utdelning	- 273	—
Utgående anskaffningsvärde	727	1 000

Företagets namn	Organisations-nummer	Säte	Antal andelar	Kapital-andel i procent	Bokfört värde
Karpalunds Ångbryggeri AB	556000-1439	Stockholm	3 600	97	1
Almedahl-Fagerhult AB	556027-5975	Göteborg	6 150 015	100	707
Specma AB	556018-9754	Göteborg	25 000	100	
AB Sigfrid Stenberg	556017-2099	Nässjö	85 500	100	
Nobex AB	556137-1054	Åre	8 000	100	
Specma Hydraulic AB	556089-9550	Göteborg	10 000	100	
Specma Dunlop Hydraulic AB	556021-8926	Göteborg	5 000	91	
AB Indexor Automatsvarvning	556107-3429	Laholm	3 000	100	
Minata AB	556424-5313	Örnsköldsvik	5 000	100	
Mitt Hydraulik AB	556278-7183	Örnsköldsvik	1 000	100	
Mitt Hydraulik Försäljnings AB	556371-2271	Örnsköldsvik	5 000	100	
Eurobend AB	556137-4041	Tranemo	1 000	100	
Stig Wahlström AB	556066-5472	Stockholm	9 000	100	
Hultafor AB	556023-7793	Göteborg	10 000	100	
Elkapsling AB	556198-5077	Ånge	10 000	100	
Carstens AB	556059-6776	Jönköping	18 500	100	
AB E Westerberg	556048-8107	Stockholm	4 500	100	
Specialmaskiner i Göteborg AB	556315-0258	Göteborg	1 000	100	
Carstens Leasing AB	556099-2041	Jönköping	10 000	100	
KB Backen Västergård 1:141	916634-4490	Göteborg		100	
KB Gräddö 1	916634-4474	Göteborg		100	
Kami AB	556193-7086	Kalix	24 000	100	19

Forts not 16

PM-Luft AB	556077-8465	Vara	400 000	100
PM-Luft AS	958-719-523	Norge	500	100
PM-Luft GmbH	HRB 55388	Tyskland	1/1	100
KB Söderby 1:752	916634-4441	Vara		100
KB Kardanen 7	916634-4516	Vara		100
PM-Luft Ltd	1529960	England	50 000	100
Stifab Farex AB	556167-7245	Stockholm	9 000	100
Farcap	409-770-195	Frankrike		55
Farex Inter AG	48-205-4517	Schweiz	100	100
Stifab Farex A/S	933-765-806	Norge	1 500	100
Hene 21 KB	916628-5362	Vara		100
Almedahls AB	556001-2600	Göteborg	180 000	100
Holma-Helsinglands AB	556002-6105	Hudiksvall	27 400	100
Oy Almedahl AB	211.107	Finland	1 000	100
FOV Fabrics AB	556057-3460	Göteborg	60 000	100
FOV Ltd	1450 138	England	2	100
FOV GmbH	HRB 26435	Tyskland	—	100
FOV Fabrics (Texteis)	3262/950606	Portugal	2	100
FOV Marketing KFT	12005040-2-01	Ungern	1	100
Almedahl-Kinna AB	556009-2222	Göteborg	4 800	100
Marieholms Yllefabriks AB	556018-3914	Eslöv	8 000	100
Almedahls AS	914708478	Norge	500	100
AS Knappehuset	913455592	Norge	40	100
O. Oehlenschlägers Eftr. ApS	2477	Danmark	2 000	100
O. Oehlenschlägers Eftr. GmbH	HRB Nr.1179	Tyskland	500	100
H S Josephson AB	556028-1775	Göteborg	8 400	100
OY HS Finland AB	599.732	Finland	43	100
Handarbetshuset OOE-Scharco AB	556026-1140	Göteborg	3 000	100
KB Daltex	916634-4433	Göteborg		100
KB Ankarvimpeln	916634-4466	Göteborg		100
KB Kilsund 5	916634-4508	Göteborg		100
KB Sibbarp 4:6	916635-7492	Göteborg		100
KB Häggådalen 1:1	916634-4482	Göteborg		100
Filterprodukter Falk & Söner AB	556133-4466	Ydre	4 500	100
Oy Swegon AB	01083522	Finland	20 000	100
IF Luftfilter AB	556133-4466	Borås	2 000	100
IF Luftfilter AS	916273355	Norge	1 200	100
Nordiska Industri AB	556002-7335	Göteborg	6 015 015	100
Stifab AB	556048-2118	Tomelilla	1 000	100
Kvarbo AB	556196-7802	Borlänge	1 000	100
Swegon Industri AB	556099-8832	Stockholm	1 800	100
KB Nadden	916634-4458	Göteborg		100
Bokfört värde i moderbolaget				727

För samtliga bolag överensstämmer rösträttsandelen med kapitalandelen.

NOT I 7 Börsaktier

	Koncernen		Moderbolaget	
	1997	1996	1997	1996
Ingående anskaffningsvärde	758	991	547	991
Inköp	879	349	879	349
Försäljningar	- 598	- 582	- 387	- 793
Bokfört värde	1 039	758	1 039	547

För ytterligare information avseende börsportföljen hänvisas till sid 7.

NOT 18 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	Koncernen		Moderbolaget	
	1997	1996	1997	1996
Ingående anskaffningsvärde	18	128	17	15
Inköp	25	2	21	2
Försäljningar	- 15	- 112	- 15	—
<i>Utgående anskaffningsvärden</i>	28	18	23	17
Ingående uppskrivningar	15	—	15	—
Försäljningar	- 15	—	- 15	—
Årets uppskrivningar	—	15	—	15
<i>Utgående uppskrivningar</i>	0	15	0	15
Ingående nedskrivningar	- 15	—	- 15	—
Försäljning	15	—	15	—
Årets nedskrivningar	—	- 15	—	- 15
<i>Utgående nedskrivningar</i>	0	- 15	0	- 15
Bokfört värde	28	18	23	17

NOT 19 Långfristiga fordringar

I andra långfristiga fordringar ingår konvertibelt förlagslån med Fagerhult på 142 Mkr som f.g. år redovisades som fordran hos koncernföretag.

NOT 20 Börsaktier

Koncernen	Antal	Ansk värde	Börsvärde
Assa Abloy B	378 500	78	79
Assa Abloy B*	390 000	35	37
Ericsson LM B	30 000	8	9
	798 500	121	125

* Köpoptioner har ställts ut för 390 000 aktier i Assa Abloy till ett genomsnittligt lösenpris av 94,62 kr per aktie.

NOT 21 Likvida medel

Av koncernens och moderbolagets likvida medel avser 20 (20) Mkr spärrade medel.

NOT 22 Förändring av eget kapital

Koncernen	Aktie- kapital	Bundna reserver	Fria reserver	Totalt
Belopp vid årets ingång	130	316	1 423	1 869
Förändring omräkningsdifferens		1	- 2	- 1
Förskjutningar mellan bundet och fritt eget kapital		- 1	1	0
Utdelning			- 372	- 372
Årets resultat			342	342
Belopp vid årets utgång	130	316	1 392	1 838
Moderbolaget	Aktie- kapital	Reserv- fond	Balanserad vinst	Totalt
Belopp vid årets ingång	130	86	995	1 211
Återförd utdelning			- 35	- 35
Aktieägartillskott			- 1	- 1
Utdelning			- 388	- 388
Årets resultat			170	170
Belopp vid årets utgång	130	86	741	957

NOT 23 Avsättningar för pensioner

	Koncernen		Moderbolaget	
	1997	1996	1997	1996
PRI	186	230	—	—
Övriga pensioner	6	9	1	1
Summa	192	239	1	1

NOT 24 Avsättningar för skatter

Avser i sin helhet latent skatt på obeskattade reserver.

NOT 25 Övriga avsättningar

	Koncernen		Moderbolaget	
	1997	1996	1997	1996
Negativ koncerngoodwill	1	6	—	—
Övriga avsättningar	8	2	—	—
Summa	9	8	0	0

NOT 26 Långfristiga skulder som förfaller till betalning senare än fem år efter balansdagen

	Koncernen		Moderbolaget	
	1997	1996	1997	1996
Skulder till kreditinstitut	4	4	—	—
Övriga skulder	—	—	—	—
Summa	4	4	0	0

NOT 27 Checkräkningskredit

Beviljad checkräkningskredit uppgår i koncernen till 80 (80) Mkr, varav utnyttjad 9 (5) Mkr.

NOT 28 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	1997	1996	1997	1996
Upplupna räntekostnader	4	4	—	1
Upplupna sociala kostnader	52	61	—	—
Upplupna övriga lönerelaterade kostnader	87	114	1	1
Övriga poster	60	92	10	13
Summa	203	271	11	15

NOT 29 Ställda säkerheter

	Koncernen		Moderbolaget	
	1997	1996	1997	1996
<i>För egna skulder och avsättningar</i>				
<i>Avseende avsättning till pensioner</i>				
- Företagsinteckningar	2	1	—	—
- Fastighetsinteckningar	9	8	—	—
<i>Avseende långfristiga skulder till kreditinstitut</i>				
- Företagsinteckningar	77	119	—	—
- Fastighetsinteckningar	46	60	—	—
<i>Avseende kortfristiga skulder till kreditinstitut</i>				
- Pantsatta kundfordringar	11	5	—	—
- Pantsatta aktier	55	16	—	—
<i>För egna ansvarsförbindelser</i>				
- Fastighetsinteckningar	—	2	—	—
<i>Övriga</i>				
- Företagsinteckningar	—	5	—	—
- Fastighetsinteckningar	1	3	—	—
- Övriga säkerheter	—	1	—	—
Summa ställda säkerheter	201	220	0	0

NOT 30 Ansvarsförbindelser

	Koncernen		Moderbolaget	
	1997	1996	1997	1996
Pensionsgarantiförbindelser	11	12	—	—
Borgensförbindelser till förmån för dotterföretag	—	—	263	230
Övriga ansvarsförbindelser	69	26	57	5
Summa ansvarsförbindelser	80	38	320	235

NOT 31 Medelantalet anställda

	1997		1996	
	Antal anställda	Varav män	Antal anställda	Varav män
<i>Moderbolaget</i>				
Sverige	1	100%	1	100%
<i>Dotterföretag</i>				
Sverige	2 299	76%	3 161	74%
Norge	132	53%	79	77%
Danmark	19	32%	45	53%
Finland	71	37%	78	53%
England	7	86%	8	75%
Nederländerna	—	—	19	58%
Portugal	1	100%	1	100%
Schweiz	2	50%	2	50%
Tyskland	6	67%	18	61%
Ungern	1	0%	1	0%
Frankrike	1	100%	—	—
Österrike	1	100%	1	100%
Totalt i dotterföretag	2 540	73%	3 413	73%
Koncernen totalt	2 541	73%	3 414	73%

NOT 32 Förändringar i koncernens sammansättning

Under året delades samtliga aktier ut i dotterbolagen AB Fagerhult och SäkI AB. Dessa båda bolag ingår ej i årets koncernresultaträkning. I början av året förvärvades Mitt Hydraulik AB. Företaget bedriver verksamhet inom Verkstadsteknik-gruppen. I koncernresultaträkningen är 29 Mkr av nettoomsättningen och 3 Mkr av rörelseresultatet hänförliga till Mitt Hydraulik AB.

NOT 33 Definitioner

Direktavkastning	Utdelning i procent av aktiens köpkurs den 31/12 resp. år.
Substansvärde	Skillnaden mellan bolagets tillgångar och skulder, då börsportföljen tas upp till marknadsvärde och helägda bolag värderas enligt avkastningsprincipen med P/E-tal 12 för åren 1993-1995 och P/E-tal 15 för 1996 och 1997.
P/E-tal	Aktiens köpkurs i förhållande till vinst efter betald skatt.
Soliditet	Eget kapital i förhållande till balansomslutning.
Justerad soliditet	Eget kapital samt dold reserv i börsportföljen i förhållande till justerad balansomslutning.
Avkastning på sysselsatt kapital	Resultat efter finansnetto plus finansiella kostnader i procent av genomsnittligt sysselsatt kapital.
Avkastning på operativt kapital	Rörelseresultat i procent av genomsnittligt operativt kapital.
Avkastning på eget kapital	Resultat efter finansnetto plus finansiella kostnader i procent av genomsnittligt eget kapital.] ?
Sysselsatt kapital	Balansomslutning minus ej räntebärande skulder.
Operativt kapital	Balansomslutning minus räntebärande tillgångar och ej räntebärande skulder.
Vinstmarginal	Resultat efter finansnetto plus finansiella kostnader i procent av fakturerad försäljning.
Rörelsemarginal	Rörelseresultat i procent av fakturerad försäljning.

Vår revisionsberättelse har avgivits den 23 mars 1998

Öhrlings Coopers & Lybrand AB

Nils Brehmer
Auktoriserad revisor

Lennart Wiberg
Auktoriserad revisor

REVISIONSBERÄTTELSE

Till bolagsstämman i Investment AB Latour (publ)
Org. nr. 556026-3237

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen och räkenskaperna samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Investment AB Latour (publ) för år 1997. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen, koncernredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga fel. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma den samlade informationen i årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi har granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget eller på annat sätt har handlat i strid mot aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen, varför vi tillstyrker

- att resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen fastställs och
- att vinsten i moderbolaget disponeras enligt förslaget i förvaltningsberättelsen.

Styrelseledamöterna och verkställande direktören har inte vidtagit någon åtgärd eller gjort sig skyldiga till någon försummelse som enligt vår bedömning kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, varför vi tillstyrker

- att styrelsens ledamöter och verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Göteborg den 23 mars 1998

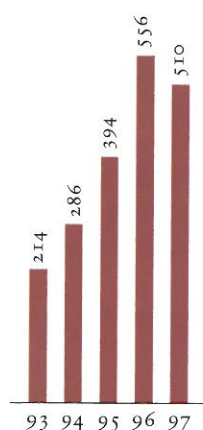
Öhrlings Coopers & Lybrand AB

Nils Brehmer
Auktoriserad revisor

Lennart Wiberg
Auktoriserad revisor

DE TIO STÖRSTA AKTIEÄGARNA (PER 1997-12-31)

SUBSTANSVÄRDE
PER AKTIE (KR)

Aktieägare	Antal A-aktier	Antal B-aktier	% av aktie- kapital	Antal röster	% av röster
Gustaf Douglas, familj och bolag	2 666 700	4 297 050	66,9	30 964 050	73,3
Femte AP-Fonden	198 150	796 300	9,5	2 777 800	6,6
Bertil Svensson, familj och bolag	227 326	131 474	3,5	2 404 734	5,7
Fredrik Palmstierna, familj och bolag	44 600	216 232	2,5	662 232	1,6
Göran Sundblads familj och stiftelse	144 335	5 644	1,4	1 448 994	3,4
GSI/Netcom Pledge Account, England		94 650	0,9	94 650	0,2
Hagströmer & Qviberg fonder	820	74 275	0,7	82 475	0,2
Riddarhusets fonder		68 550	0,7	68 550	0,2
Carl Langenskiölds familj och stiftelse		68 000	0,7	68 000	0,2
Försäkrings AB Skandia		60 500	0,6	60 500	0,1
Övriga aktieägare, ca 4 500	256 019	1 059 875	12,6	3 620 065	8,5
	3 537 950	6 872 550	100,0	42 252 050	100,0

Av kapitalet ägs 66,9 % av huvudaktieägaren med familj och bolag. Övriga personer i styrelsen äger 6,3 %. Institutioner äger 14,5 % av aktiekapitalet.

Aktieslag	Antal aktier	%	Antal röster	%
Serie A (10 röster)	3 537 950	34	35 379 500	84
Serie B (1 röst)	6 872 550	66	6 872 550	16
Totalt antal aktier à nominellt 12,50 kronor	10 410 500	100	42 252 050	100

LATOURAKTIEN

Data per aktie (kr)	1997 ⁽⁵⁾	1996	1995	1994	1993
Vinst efter finansnetto minus betald skatt	33,10	44,00	34,70	19,00	14,90
Substansvärde ⁽¹⁾	510	556	394	286	214
Börskurs 31 december	345	450	200	167	172
Börskurs i % av substansvärde	68%	81%	51%	58%	80%
Synligt eget kapital	177	180	149	124	114
Utdelning kontant	12,00 ⁽²⁾	11,00	11,00	9,00	9,00
Utdelning av dotterbolag	—	146,00 ⁽³⁾	— ⁽⁴⁾	—	—
Direktavkastning	3,5%	34,9%	5,5%	5,4%	5,2%
P/E-tal	10	10	6	9	12

¹⁾ Börsportföljen upptagen till marknadsvärde och rörelsedrivande dotterbolag värderade enligt avkastningsprincipen med P/E-tal 12 för åren 1993-1995 och P/E-tal 15 för 1996 och 1997.

²⁾ Föreslagen utdelning.

³⁾ Sammanlagt värde av utdelade aktier i AB Fagerhult och SäkI AB första dagen dessa noterades.

⁴⁾ Inlösen av var fjärde aktie mot aktier i Assa Abloy, Securitas och Hagströmer & Qviberg.

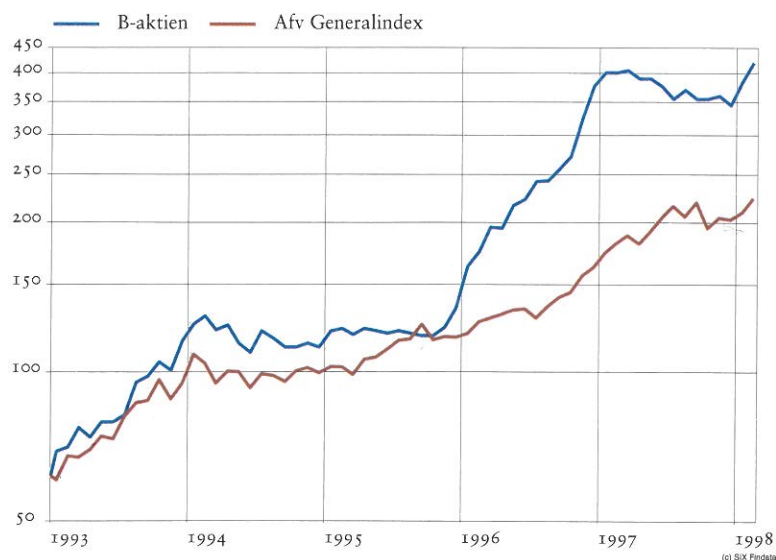
⁵⁾ För åren 1993-96 ingår Fagerhult och SäkI.

Definitioner se not 33.

Latour-aktiens substansvärde

	1998-02-27		1997-12-31		1996-12-31	
	Mkr	kr/aktie	Mkr	kr/aktie	Mkr	kr/aktie
Rörelsedrivande dotterbolag	2 713	261	2 713	261	2 961	284
Assa Abloy	1 154	111	1 032	99	733	71
Piren	193	19	155	15	2	-
Securitas	1 928	185	1 908	183	2 295	220
Sweco	167	16	150	14	30	3
Övriga börsaktier	178	16	163	16	76	7
Övriga tillgångar	153	15	170	16	49	5
Skulder	-978	-94	-978	-94	-357	-34
Sammanlagt substansvärde	5 508	529	5 313	510	5 789	556

Kursutveckling Latour B

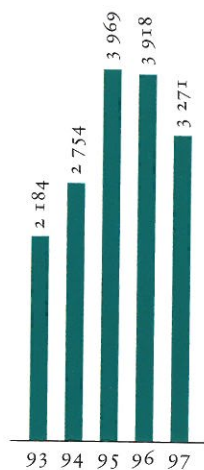
LATOUR INDUSTRI- OCH HANDELSRÖRELSE 5 ÅR I SAMMANDRAG

Resultatposter (Mkr)	1997 ⁽¹⁾	1996	1995	1994	1993
Fakturerad försäljning	3 271	3 918	3 969	2 754	2 184
(varav utlandsförsäljning)	1 272	1 420	1 326	894	681
Rörelseresultat	228	261	304	249	114
Finansiella intäkter	48	47	97	89	76
Finansiella kostnader	- 24	- 33	- 83	- 70	- 63
Resultat efter finansiella poster	252	275	318	268	127
Balansposter (Mkr)					
Kundfordringar	432	493	583	452	346
Varulager	608	733	725	527	457
Byggnader och mark	311	417	323	247	234
Maskiner och inventarier	259	341	344	253	212
Balansomslutning	2 652	2 661	3 291	2 836	2 350
Antal anställda	2 530	3 403	3 362	2 458	2 259
Avkastning på sysselsatt kapital %	15,1	14,8	17,8	17,3	12,1
Vinstmarginal %	8,4	7,8	10,1	12,3	8,7
Rörelsemarginal %	7,0	6,7	7,7	9,0	5,2

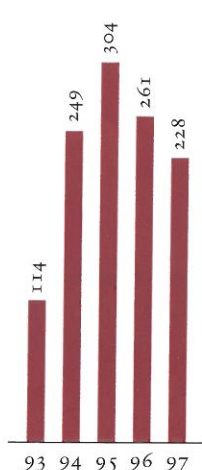
¹⁾ För åren 1993-96 ingår Fagerhultkoncernen.

Definitioner se not 33.

FAKTURERING
(Mkr)

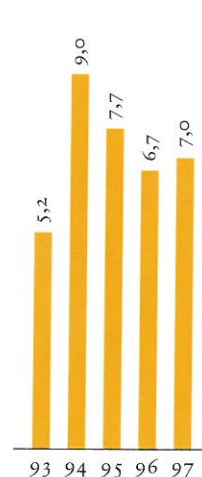
RÖRELSERESULTAT
(Mkr)

AVKASTNING PÅ SYSSELSATT KAPITAL (%)

RÖRELSEMARGINAL
(%)

FEMÅRSÖVERSIKT

(Mkr)	1997	1996	1995	1994	1993
Moderbolaget					
Mottagna utdelningar					
på börsaktier	35	64	62	44	61
från dotterbolag	15	—	50	86	36
Mottagen utdelning	50	64	112	130	97
Lämnad utdelning	125 ¹⁾	388 ²⁾	152	124	103
Balansomslutning	1 963	2 066	1 924	2 400	2 274
Soliditet	49%	59%	75%	75%	79%
Justerad soliditet	77%	81%	88%	82%	86%
Försäljning av börsaktier	550	318 ³⁾	449	197	867 ⁴⁾
Försäljning i % av portföljens marknadsvärde	16%	10%	15%	9%	38%
Realisationsvinster	163	214 ³⁾	137	18	112 ⁴⁾
Köp och nyteckning av börsaktier	879	349	181	170	446
Förändring i % av börsport- följens värde	31%	96%	61%	- 5%	55%
Generalindex	25%	38%	18%	3%	54%
Börsportföljens marknadsvärde	3 407	3 136	2 941	2 174	2 321
Utdelning i % av börsport- följens bokförda värde	3,4%	8,4%	6,3%	3,9%	5,3%
Utdelning i % av börsport- följens marknadsvärde	1,0%	2,0%	2,1%	2,0%	2,6%
Koncernen					
Soliditet	58%	57%	53%	50%	47%
Justerad soliditet	76%	75%	69%	61%	61%
Avkastning på eget kapital	23%	28%	33%	21%	27%

¹⁾ Föreslagen utdelning.

²⁾ 52 Mkr avser utdelning av Fagerhult-aktier och 221 Mkr utdelning av SäkI.

³⁾ Exkl. koncernintern försäljning av Assa Abloy- och Securitas-aktier.

⁴⁾ Exkl. koncernintern försäljning av Securitas-aktier.

Definitioner se not 33.

STYRELSE, LEDNING OCH REVISORER

STYRELSE

1. GUSTAF DOUGLAS, f 1938
Ordförande. Äger Förvaltnings AB
Wasatornet (huvudägare i Latour).
Ordförande i Fagerhult och Säki. Vice
ordförande i Securitas och Sveriges
Television.
Styrelseledamot i Assa Abloy, Munksjö,
Pharmacia&Upjohn och Stiftelsen
Svenska Dagbladet.
Ordförande i Latours styrelse 1985-1991
och sedan 1993.
Aktier i Latour: 10 000 A, genom olika
familjeägda bolag 2 636 700 A,
4 242 500 B.
2. JOHN DAHLFORS, f 1934
Ordförande i ABA of Sweden,
Plymovent AB, Vemdalsfjäll AB, El &
Industrimontage AB, TFK, Perten Group,
Nordbanken Fonder (Alfa, Olympia,
Trust) m.fl.
Styrelseledamot i ACB-företagen m.fl.
Ledamot i Latours styrelse sedan 1987.
Aktier i Latour: 10 000 B.
3. ELISABETH DOUGLAS, f 1941
Äger och driver Rydboholms Gård.
Ordförande i Östra Svealand's Jordägare.
Ledamot i Latours styrelse sedan 1987,
ordförande 1991-1993.
Aktier i Latour: 54 500 B.

4. INGRID FLORY, f 1932
Verkställande direktör i Regemus AB.
Ordförande i Nordbankens
Allemansfond Beta/Trade AB.
Styrelseledamot i Assi Domän AB,
Caterpillar Financial Nordic Services AB,
Svenska PR-byrå AB och Textilia AB.
Ledamot i Latours styrelse sedan 1985.
Aktier i Latour: 2 250 B samt Flory
Consult AB 1 590 B.
5. FREDRIK PALMSTIERNA, f 1946
Verkställande direktör i Säki AB.
Styrelseordförande i AB Svenska Tempus.
Styrelseledamot i Securitas AB, BPA, AB
Fagerhult och
Almedahls AB.
Ledamot i Latours styrelse 1985-87 och
sedan 1990.
Aktier i Latour: 44 600 A och 216 232 B
(Fredrik Palmstierna med familj och
bolag).
6. BERTIL SVENSSON, f 1920
F. d. verkst. direktör i AB Fagerhult.
Ordförande i Lecrima AB.
Ledamot i Carlsfors Bruk.
Ledamot i Latours styrelse sedan 1993.
Aktier i Latour: 39 500 A och 2 427 B.

7. GÖRAN WIRENSTAM, f 1937
Verkställande direktör.
VD och ledamot i Latours styrelse sedan
1993.
Aktier i Latour: 3 560 A och 22 243 B.
8. RUNE SAMUELSSON, f 1960
Suppleant i Latours styrelse sedan 1997.
Arbetsstagarrepresentant.
9. JANOS LANCOS, f 1933
Ledamot i Latours styrelse sedan 1997,
suppleant 1993-1996.
Arbetsstagarrepresentant.
10. ERIK DAHLGREN, f 1943
Suppleant i Latours styrelse sedan 1994.
Arbetsstagarrepresentant.
11. ANDERS THROBÄCK, f 1965
Ledamot i Latours styrelse sedan 1997.
Arbetsstagarrepresentant.
12. RALPH ÖQVIST, f 1951
Suppleant i Latours styrelse 1993-1994
och sedan 1997, ledamot 1994-1996.
Arbetsstagarrepresentant.

KONCERNLEDNING

GÖRAN WIRENSTAM, f 1937
Verkställande direktör
VD sedan 1993.
Aktier i Latour: 3 560 A och 22 243 B.

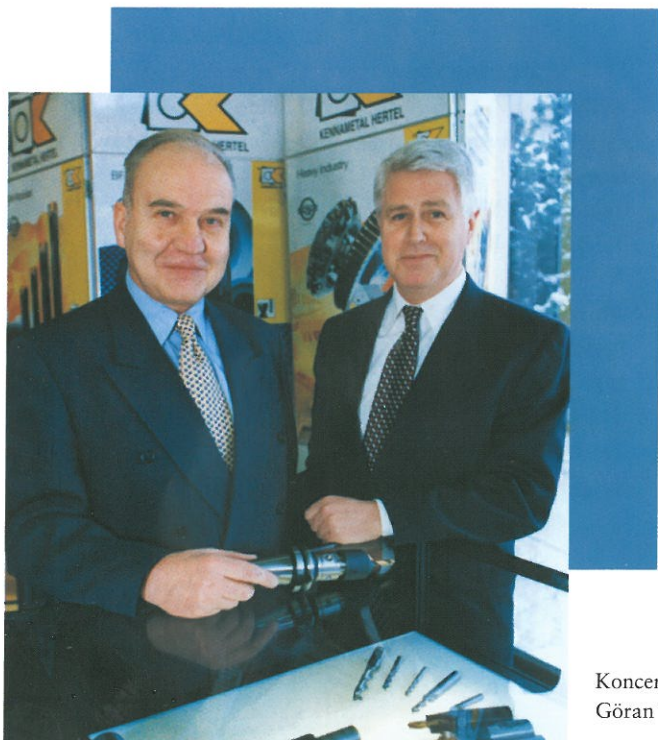
TÖRE ÅBERG, f 1942
Ekonomi- och finansdirektör
Anställd sedan 1987.
Aktier i Latour: 2 250 B.

REVISORER

Öhrlings Coopers & Lybrand AB

NILS BREHMER
Auktoriserad revisor

LENNART WIBERG
Auktoriserad revisor

Koncernledning
Göran Wirenstam, Tore Åberg

ADRESSER**Investment AB Latour**

Huvudkontor:
J A Wettergrens gata 7
Box 336
401 25 Göteborg
Telefon 031-89 17 90
Telefax 031-45 60 63

Biblioteksgatan 12
Box 7158
103 88 Stockholm
Telefon 08-679 56 00
Telefax 08-611 31 06

TEXTIL**Almedahls AB**

Stationsvägen 2
516 80 Dalsjöfors
Telefon 033-27 01 50
Telefax 033-27 19 40

Stallet
Storgatan 23
114 55 Stockholm
Telefon 08-665 32 75
Telefax 08-782 94 37

Hemvägen 17
Box 591
441 16 Alingsås
Telefon 0322-66 93 00
Telefax 0322-66 93 49

J A Wettergrens gata 7
Box 336
401 25 Göteborg
Telefon 031-89 17 50
Telefax 031-49 34 30

Oy Almedahl AB

Industrivägen 4
FI-661 00 Malax
Finland
Telefon 6-365 13 05
Telefax 6-365 18 75

Holma-Helsinglands AB

Lundvägen 47
Box 1
820 65 Forsa
Telefon 0650-231 01
Telefax 0650-236 09

AS Knappehuset

Hesthaugveien 16
Postboks 100
NO-5095 Ulset - Bergen
Norge
Telefon 55-53 93 00
Telefax 55-53 93 93

O. Oehlenschlägers Eftr.

ApS
Egegårdsvej 32 - 34
P.O. Box 170
DK-2610 Rødovre
Danmark
Telefon 36-72 45 00
Telefax 36-72 45 01

H S Josephson AB

J A Wettergrens gata 7
Box 336
401 25 Göteborg
Telefon 031-89 58 60
Telefax 031-47 16 50

OY HS Finland AB

Väverivägen 6 B
FI-003 80 Helsingfors
Finland
Telefon 9-55 01 66
Telefax 9-55 78 64

FOV Fabrics AB

Norrby Långgata 45
Box 165
503 08 Borås
Telefon 033-13 61 60
Telefax 033-14 03 90

FOV (UK) Ltd

Suite 55, Concourse House
432 Dewsbury Road
Leeds LS11 7RL
West Yorkshire
Storbritannien
Telefon 0113 270 47 47
Telefax 0113 276 03 99

FOV Fabrics GmbH

Höhen Weg 6 a
DE-61118 Bad Vilbel
Tyskland
Telefon 06101 58 28 85
Telefax 06101 58 28 86

FOV Fabrics AB

Hauptstrasse 61
AT-7350 Oberpullendorf
Österrike
Telefon 02612 433 21
Telefax 02612 433 22

FOV Fabrics LDA

Av. da República 740-
1ºS/11
PT-4430 Vila Nova de Gaia
Portugal
Telefon 02 370 84 17
Telefax 02 370 84 18

FOV Marketing Kft

Buday L u 7, FSZ, 4
HU-1024 Budapest
Ungern
Telefon 1 316 06 59
Telefax 1 316 06 61

Almedahl-Kinna AB

Lyddevägen 8
Box 265
511 23 Kinna
Telefon 0320-20 95 00
Telefax 0320 20 95 30

Marieholms Yllefabriks AB

Fabriksgatan
Box 90
240 30 Marieholm
Telefon 0413-705 00
Telefax 0413-701 76

Marifa U.K. Sales Office

Suite 55, Concourse House
432 Dewsbury Road
Leeds LS11 7RL
West Yorkshire
England
Telefon 0113 277 87 20
Telefax 0113 276 03 99

IF Luftfilter AB

Industrigatan 6
504 62 Borås
Telefon 033-17 87 00
Telefax 033-17 87 55

Industrigatan

Box 44
570 60 Österbymo
Telefon 0381-607 00
Telefax 0381-608 62

IF Luftfilter AS

Tvetenveien 32
NO-0666 Oslo
Norge
Telefon 22-64 60 60
Telefax 22-64 60 51

Swegon Oy

Munkkullavägen 1
FI-02400 Kyrkslätt
Finland
Telefon: 9-22 19 81
Telefax: 9-22 19 82 00

VERKSTADSTEKNIK**Specma AB**

J A Wettergrens gata 7
Box 336
401 25 Göteborg
Telefon 031-89 16 00
Telefax 031-45 94 14

**Specma Hydraulic AB
Specma Dunlop Hydraulic AB**

J A Wettergrens gata 7
Box 336
401 25 Göteborg
Telefon 031-89 17 00
Telefax 031-45 77 65

Indexor Automatsvarvning AB

Industrigatan
Box 6
312 07 Växtorp
Telefon 0430-302 70
Telefax 0430-308 45

Eurobend AB

Hantverksgatan 3
514 32 Tranemo
Telefon 0325-188 70
Telefax 0325-771 54

Mitt Hydraulik AB

Terminalvägen 2
Box 930
891 20 Örnsköldsvik
Telefon 0660-29 50 30
Telefax 0660-133 76

Stig Wahlström AB

Mårbackagatan 27
Box 64
123 22 Farsta
Telefon 08-683 33 00
Telefax 08-605 81 74

AB E Westerberg

Spjutvägen 5 - 7
Box 535
175 26 Järfälla
Telefon 08-760 27 10
Telefax 08-760 21 67

AB Sigfrid Stenberg

Jönköpingsvägen 1
Box 914
571 29 Nässjö
Telefon 0380-77 100
Telefax 0380-140 90

Carstens AB

Kortebövägen 4
Box 104
564 23 Bankeryd
Telefon 036-37 70 10
Telefax 036-37 79 26

Hultafors AB

517 96 Hultafors
Telefon 033-23 74 00
Telefax 033-23 74 10

Elkapsling AB

Industrivägen, Alby
Box 18
841 21 Ånge
Telefon 0690-402 10
Telefax 0690-403 04

Nobex AB

Halabacken
830 02 Mattmar
Telefon 0640-411 00
Telefax 0640-451 25

Kami AB

Skolvägen 14
Box 6052
192 06 Sollentuna
Telefon 08-754 71 50
Telefax 08-754 55 22

Vintervägen 16

Box 10 130
952 27 Kalix
Telefon 0923-121 20
Telefax 0923-104 88

LUFTBEHANDLING**PM-LUFT AB**

Frejgatan 14
Box 300
535 23 Kvänum
Telefon 0512-322 00
Telex 67341 PMLUFT S
Telefax 0512-323 00

PM-LUFT Norge AS

Aslakveien 14 E
Postboks 138, Røa
NO-0702 Oslo
Norge
Telefon 22 51 13 10
Telefax 22 50 98 88

PM-LUFT GmbH

Hauert 12
DE-44227 Dortmund
Tyskland
Telefon 0231 727 41 09
Telefax 0231 727 41 10

PM-LUFT Ltd.

8 Lime Grove Estate
Falconer Road
Haverhill
GB-Suffolk CB9 7XU
England
Telefon 01440-71 46 99
Telefax 01440-71 26 66

Stifab Farex AB

Frejgatan 14
Box 310
535 23 Kvänum
Telefon 0512-327 00
Telefax 0512-327 10

Kungsholmstorg 7

Box 22 096
104 22 Stockholm
Telefon 08-617 15 00
Telefax 08-652 57 71

Fallebergsvägen 1

Box 979
671 29 Arvika
Telefon 0570-844 40
Telefax 0570-175 40

Industrigatan 5

273 35 Tomelilla
Telefon 0417-198 00
Telefax 0417-198 99

Stifab Farex AS

Østre Aker vei 95
Postboks 63 Veitvet
NO-0518 Oslo
Norge
Telefon 22 65 52 70
Telefax 22 64 96 64

Farex Inter SA

16, chemin du Reposoir
CH-1007 Lausanne
Schweiz
Telefon 21-617 24 84
Telefax 21-617 24 89